

ZAKON O PROIZVODNJI NAORUŽANJA I VOJNE OPREME

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se proizvodnja naoružanja i vojne opreme u miru i uslovima ratnog i vanrednog stanja, izdavanje dozvole za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, industrijska bezbjednost, prava i obaveze proizvođača naoružanja i vojne opreme, utvrđivanje i ocjenjivanje usaglašenosti naoružanja i vojne opreme, patenti, nadzor i druga pitanja od značaja za proizvodnju naoružanja i vojne opreme.

Izuzeci od primjene

Član 2

Ovaj zakon ne primjenjuje se na proizvodnju sportskog, lovačkog i drugog oružja i municije čija se proizvodnja vrši u skladu sa zakonom.

Proizvodnja naoružanja i vojne opreme

Član 3

Proizvodnja naoružanja i vojne opreme je djelatnost koja obuhvata: istraživanje, razvoj, ispitivanje, usavršavanje novih tehnologija za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, izradu tehničke dokumentacije, izradu naoružanja i vojne opreme, remont naoružanja i vojne opreme, demilitarizaciju i utilizaciju naoružanja i vojne opreme, izgradnju i opremanje objekata namijenjenih za razvoj, proizvodnju, ispitivanje, modernizaciju, održavanje, čuvanje i skladištenje, remont i nadzor za proizvodnju naoružanja i vojne opreme.

Vrste naoružanja i vojne opreme

Član 4

Naoružanje i vojna oprema obuhvata naoružanje i vojnu opremu utvrđenu Nacionalnom kontrolnom listom naoružanja i vojne opreme.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 5

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 6

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) naoružanje i vojna oprema** su ubojna, borbena i tehnička sredstva, sredstva namijenjena za opremanje, upotrebu, rukovanje, čuvanje, skladištenje, održavanje i nadzor ubojnih, borbenih i tehničkih sredstava posebno izrađenih ili prilagođenih za vojnu namjenu, kao i njihove komponente, koja su utvrđena Nacionalnom kontrolnom listom naoružanja i vojne opreme;
- 2) proizvođač naoružanja i vojne opreme** (u daljem tekstu: proizvođač) je pravno lice sa sjedištem u Crnoj Gori, upisano u Registar proizvođača naoružanja i vojne opreme (u daljem tekstu: Registar proizvođača);
- 3) pružaoci usluga** su pravna lica koja pružaju usluge u oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme.
- 4) usluge u oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme** su stručne, organizacione, tehničko-tehnološke i druge usluge koje u oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme obezbjeđuju pružaoci usluga;
- 5) kapaciteti za proizvodnju naoružanja i vojne opreme** su objekti (prostorije, laboratorije, skladišta i drugi objekti namijenjeni za razvoj, proizvodnju, ispitivanje, modernizaciju, održavanje, čuvanje, skladištenje, remont, nadzor i dr.) i sredstva za rad (mašine, oprema, instalacije, alati i druga sredstva za rad) koje Proizvođač koristi u procesu rada;
- 6) remont naoružanja i vojne opreme** su poslovi koji se sprovode na naoružanju i vojnoj opremi radi održavanja i postizanja njihove tehničke i funkcionalne ispravnosti;
- 7) usavršavanje naoružanja i vojne opreme** je djelatnost kojom se unapređuju karakteristike

naoružanja i vojne opreme, a obuhvata modernizaciju, modifikaciju i adaptaciju;

8) demilitarizacija je djelatnost kojom se naoružanje i vojna oprema onesposobljava za svrhu za koju je bilo izvorno namijenjeno, radi daljeg korišćenja u civilne svrhe ili potpunog uništenja, a obuhvata dekomponovanje naoružanja i vojne opreme, transport, skladištenje, prebrojavanje, postupke trajne deformacije i uništavanje naoružanja i vojne opreme i njihovih komponenata.

9) utilizacija je djelatnost kojom se naoružanje i vojna oprema iz primarnog oblika delaboracijom i specijalnim tehnološkim postupkom prevodi u drugi oblik naoružanja i vojne opreme;

10) obezbjeđenje proizvodnje naoružanja i vojne opreme je sistem mjera i postupaka kojima se obezbjeđuju i održavaju kapaciteti, materijalni, kadrovski i drugi uslovi za proizvodnju naoružanja i vojne opreme;

11) ratne materijalne rezerve za proizvodnju naoružanja i vojne opreme su alati, sirovine, repromaterijal, proizvodne mašine, djelovi, sklopovi i podsklopovi, komponente potrebne za organizovanje proizvodnje naoružanja i vojne opreme u ratnom i vanrednom stanju;

12) tehnička dokumentacija za proizvodnju naoružanja i vojne opreme je konstrukciona i tehnološka dokumentacija, dokumentacija za softver, konstrukciona dokumentacija za specijalne alate, tehnološke procedure i instrukcije, propisi o kvalitetu proizvoda, dokumentacija za upotrebu i održavanje sredstava, tehnički uslovi za usavršavanje, planovi za demilitarizaciju i/ili utilizaciju, remontna dokumentacija, standardi, dokumentacija za kodifikaciju i metrologiju;

13) utvrđivanje i ocjenjivanje usaglašenosti naoružanja i vojne opreme obuhvata obezbjeđenje i kontrolu kvaliteta u proizvodnji naoružanja i vojne opreme i kodifikaciju naoružanja i vojne opreme koje je definisano propisima koji uređuju poslove odbrane;

14) plan proizvodnje naoružanja i vojne opreme je sveobuhvatni dokument kojim se definišu organizacioni, tehničko-tehnološki postupak, finansijski, kadrovski resursi, tipovi i količine sredstava naoružanja i vojne opreme za potrebe opremanja nosilaca pripreme za odbranu Crne Gore i stranog kupca na osnovu ugovora zaključenog sa proizvođačem naoružanja i vojne opreme;

15) razvoj naoružanja i vojne opreme označava sve faze koje prethode serijskoj proizvodnji naoružanja i vojne opreme, kao što su: idejna rješenja, projektovanje, projektni podaci, tehnička dokumentacija, ispitivanje prototipova, proces pretvaranja projektnih podataka u proizvod, istraživanje dizajna, analiza dizajna, dizajn konfiguracije ili modifikacije, montaža i probna proizvodnja;

16) prevoz naoružanja i vojne opreme je svaki vid transporta naoružanja i vojne opreme (kopneni, vodeni i vazdušni) na teritoriji Crne Gore;

17) restriktivne mjere ili sankcije su pravno obavezujuće mjere utvrđene prema državama, fizičkim licima, pravnim licima i drugim subjektima definisane propisima kojima se reguliše oblast restriktivnih mjera.

II. PROIZVODNJA NAORUŽANJA I VOJNE OPREME

Proizvodnja naoružanja i vojne opreme u miru za potrebe nosilaca pripreme za odbranu

Član 7

Proizvodnjom naoružanja i vojne opreme, za potrebe:

1) organa državne uprave nadležnog za poslove odbrane se bave proizvođači koji za to pribave dozvolu, koja se zasniva na dugoročnom planu razvoja odbrane i planovima opremanja Vojske Crne Gore, a na osnovu ugovora koji organ državne uprave nadležan za poslove odbrane zaključuje sa Proizvođačem;

2) organa državne uprave, nadležnih za unutrašnje poslove i službe bezbjednosti, se bave proizvođači koji za to pribave dozvolu, a na osnovu ugovora koji organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove i službe bezbjednosti zaključuje sa proizvođačem.

3) ostalih nosilaca pripreme za odbranu se bave proizvođači koji za to pribave dozvolu, a na osnovu ugovora koje nosioci pripreme za odbranu zaključuje sa proizvođačem, u skladu sa zakonom kojim se uređuje odbrana.

Proizvodnja naoružanja i vojne opreme za potrebe izvoza

Član 8

Proizvodnja naoružanja i vojne opreme za potrebe izvoza obavlja se na osnovu ugovora zaključenog između proizvođača i kupca, a izvozi se uz dozvolu koju izdaje organ državne uprave nadležan za poslove spoljne trgovine u skladu sa zakonom kojim se uređuje spoljna trgovina naoružanjem i vojnom opremom.

Ugovor o proizvodnji naoružanja i vojne opreme za izvoz, osim kupca iz stava 1 ovog člana, sa

proizvođačem može zaključiti i pravno lice upisano u Registar lica koja mogu da vrše spoljnu trgovinu kontrolisanom robom.

Plan proizvodnje naoružanja i vojne opreme

Član 9

Pravno lice može da podnese zahtjev za izdavanje dozvole za:

- 1) istraživanje, razvoj, ispitivanje, usavršavanje novih tehnologija za proizvodnju naoružanja i vojne opreme i/ili;
- 2) izradu tehničke dokumentacije i/ili;
- 3) izradu naoružanja i vojne opreme i/ili;
- 4) remont naoružanja i vojne opreme i/ili;
- 5) demilitarizaciju i utilizaciju naoružanja i vojne opreme i/ili;
- 6) izgradnju i opremanje objekata namijenjenih za razvoj, proizvodnju, ispitivanje, modernizaciju, održavanje, čuvanje i skladištenje i/ili;
- 7) remont i nadzor za proizvodnju naoružanja i vojne opreme.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana pravno lice dostavlja plan proizvodnje naoružanja i vojne opreme koji naročito sadrži:

- 1) planiranu proizvodnju naoružanja i vojne opreme (tipovi i količine sredstava naoružanja i vojne opreme u skladu sa Nacionalnom kontrolnom listom naoružanja i vojne opreme);
- 2) opis tehnološkog postupka i tehničkih karakteristika gotovog proizvoda i drugu dokumentaciju koja se odnosi na konkretni proizvod/e;
- 3) opis i plan upravljanja sistemom kvaliteta i ispunjenosti tehničkih zahtjeva i standarda;
- 4) podatke o postojećim i planiranim objektima za razvoj, proizvodnju, ispitivanje, modernizaciju, održavanje, čuvanje, skladištenje, remont i nadzor;
- 5) plan obezbjeđenja sirovina i repromaterijala za potrebe proizvodnje naoružanja i vojne opreme;
- 6) organizacionu šemu zaposlenih, sa pregledom lica odgovornih za pojedine segmente procesa proizvodnje;
- 7) planirana finansijska sredstva za proizvodnju naoružanja i vojne opreme;
- 8) postojeća i planirana tržišta i kupce.

Plan iz stava 1 ovog člana donosi se na period od pet godina, a koji može da se produžava do isteka roka važenja dozvole.

U slučaju da se plan iz stava 1 ovog člana ne produži, prestaje da važi dozvola po predmetnom zahtjevu.

Na plan iz stava 1 ovog člana mišljenje daje Stručna komisija za utvrđivanje ispunjenosti uslova za dobijanje dozvole za proizvodnju naoružanja i vojne opreme (u daljem tekstu: Stručna komisija) koju obrazuje organ državne uprave nadležan za poslove ekonomije (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Plan iz stava 1 ovog člana može biti ažuriran prije isteka roka na koji je donijet prema potrebi, samo u dijelu smanjenja obuhvata proizvodnje ili djelimičnog gubitka proizvodne sposobnosti iz razloga koji se nijesu mogli predvidjeti.

Stručna komisija iz stava 5 ovog člana utvrđuje da li ažurirani plan proizvodnje zahtijeva izdavanje izmijenjene ili nove dozvole.

Tehnička dokumentacija za proizvodnju naoružanja i vojne opreme

Član 10

Proizvođač obavlja proizvodnju prema tehničkoj dokumentaciji za proizvodnju naoružanja i vojne opreme.

Tehnička dokumentacija za proizvodnju može biti izrađena od strane proizvođača, licencirane naučnoistraživačke ustanove, kupljena kao licenca ili razvijena od strane nosilaca pripreme za odbranu u skladu sa zakonom kojim se uređuje odbrana.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za potrebe izvoza može se proizvoditi naoružanje i vojna oprema prema tehničkoj dokumentaciji stranog kupca.

Strane investicije u proizvodnji naoružanja i vojne opreme

Član 11

Stranom investitoru može se odobriti ulaganje u oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme pod uslovima utvrđenim propisima koji regulišu strane investicije i u skladu sa ovim zakonom, ako ne postoje bezbjednosne smetnje sa aspekta nacionalne bezbjednosti.

Stranom investitoru može se odobriti ulaganje u oblast proizvodnje naoružanja i vojne opreme iz stava 1 ovog člana nakon dobijanja mišljenja organa nadležnog za poslove nacionalne bezbjednosti.

Strani investitor podnosi zahtjev za ulaganje preko organa nadležnog za poslove stranih investicija.

Organ nadležan za poslove nacionalne bezbjednosti je dužan da da mišljenje u roku od 60 dana od dana kada nadležni organ za poslove stranih investicija dostavi zahtjev stranog investitora.

Strani investitor je dužan da se pridržava restriktivnih mjera koje Crna Gora sprovodi, u skladu sa zakonom kojim se uređuju restriktivne mjere.

Zabrana proizvodnje naoružanja i vojne opreme

Član 12

Zabranjena je proizvodnja naoružanja i vojne opreme u slučaju da:

- 1) je upotreba zabranjena međunarodnim ugovorima, drugim propisima i instrumentima koji obavezuju Crnu Goru;
- 2) postoje osnovi sumnje da se naoružanje i vojna oprema može u cjelosti ili djelimično koristiti za proizvodnju, upotrebu, održavanje, skladištenje, otkrivanje, identifikaciju ili širenje oružja za masovno uništenje, kao i za sredstva isporuke takvog naoružanja;
- 3) postoje osnovi sumnje da se naoružanje i vojna oprema može u cjelosti ili djelimično koristiti u terorističke svrhe;
- 4) su krajnji korisnici pod restriktivnim mjerama;
- 5) se ugrožava nacionalna bezbjednost Crne Gore.

O postojanju osnova sumnje iz stava 1 ovog člana proizvođač dobija obavještenje od organa nadležnog za poslove nacionalne bezbjednosti.

III. IZDAVANJE DOZVOLE ZA PROIZVODNJU NAORUŽANJA I VOJNE OPREME

Pravna lica u proizvodnji naoružanja i vojne opreme

Član 13

Proizvodnjom naoružanja i vojne opreme može se baviti pravno lice kome je izdata dozvola.

Dozvola za proizvodnju naoružanja i vojne opreme (u daljem tekstu: dozvola) je upravni akt koji izdaje Ministarstvo proizvođaču na osnovu ispunjenosti uslova iz zahtjeva za izdavanje dozvole u skladu sa ovim zakonom.

Pravno lice iz stava 1 ovog člana može biti:

- 1) privredno društvo i dio stranog privrednog društva osnovano u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje, upravljanje, restrukturiranje, prestanak i dr. pitanja od značaja za rad privrednih društava i registrovano u skladu sa zakonom kojim se uređuje postupak registracije privrednih i drugih subjekata, ili
- 2) ustanova osnovana u skladu sa zakonom kojom se uređuje naučnoistraživačka djelatnost.

Dozvola za proizvodnju naoružanja i vojne opreme

Član 14

Dozvolu izdaje Ministarstvo pravnom licu iz člana 13 ovog zakona na period od deset godina, na osnovu podnijetog zahtjeva i ispunjenosti uslova (opštih i posebnih) za izdavanje dozvole u skladu sa čl. 15, 16 i 17 ovog zakona.

Utvrđivanje ispunjenosti uslova iz zahtjeva za dobijanje dozvole iz stava 1 ovog člana, vrši Stručna komisija koju obrazuje Ministarstvo.

Stručna komisija iz stava 2 ovog člana obrazuje se iz reda zaposlenih u Ministarstvu i organima državne uprave nadležnim za: poslove odbrane, unutrašnje poslove, poslove pravosuđa, poslove urbanizma, oblast rada, poslove zaštite životne sredine, poslove ekologije, Agencije za nacionalnu bezbjednost Crne Gore i stručnih lica iz oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme.

Rješenjem o obrazovanju Stručne komisije iz stava 3 ovog člana određuje se sastav i zadaci Stručne komisije.

Članovima Stručne komisije pripada mjesečna naknada za rad u visini do 50% prosječne bruto zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike, koja se isplaćuje u neto iznosu.

Naknada iz stava 5 ovog člana isplaćuje se iz budžetskih sredstava organa na čiji predlog su imenovani članovi Stručne komisije, a za stručna lica iz oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme iz budžeta Ministarstva.

Stručna komisija iz stava 3 ovog člana sačinjava izvještaj o ispunjenosti uslova za izdavanje

dozvole iz stava 1 ovog člana i isti dostavlja Ministarstvu.

Način vršenja poslova Stručne komisije propisuje Ministarstvo.

Bliži sadržaj i obrazac dozvole iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Uslovi za izdavanje dozvole

Član 15

Dozvola se izdaje na zahtjev pravnog lica koje ispunjava opšte i posebne uslove.

Opšti uslovi odnose se na: osnivački akt; statut; registraciju; državljanstvo i prebivalište osnivača, podnosioca zahtjeva i odgovornih lica; nepostojanje krivične i prekršajne odgovornosti; plan proizvodnje; tehničku dokumentaciju; ispunjenost standarda sistema kvaliteta; kadrovsku osposobljenost; zaštitu i zdravlje na radu; osiguranje od šteta; zaštitu životne sredine; obezbjeđenje kapaciteta za proizvodnju; održavanje objekata; zaštitu obavezno šticećenih objekata; zaštitu i spašavanje od elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća; pristup tajnim podacima; finansijske iskaze i druge uslove.

Posebni uslovi se odnose na radna mjesta sa posebnim uslovima rada, a koja su utvrđena propisima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, kao i uslovi koji se odnose na zaposlene.

Zahtjev za izdavanje dozvole

Član 16

Ispunjenost opštih uslova za izdavanje dozvola se dokazuje sljedećom dokumentacijom koja se dostavlja uz zahtjev, i to:

- 1) osnivački akt, ovjeren od strane odgovornog lica u pravnom licu;
- 2) statut, ovjeren od strane odgovornog lica u pravnom licu;
- 3) izvod iz Centralnog registra privrednih subjekata (CRPS) odnosno dokaz o registraciji sa pretežnom djelatnošću za oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme;
- 4) uvjerenje o državljanstvu osnivača u slučaju da je/su osnivač/i fizička lica;
- 5) uvjerenje o državljanstvu Crne Gore za odgovorno lice u pravnom licu;
- 6) potvrda o prebivalištu odgovornog lica u pravnom licu na teritoriji Crne Gore;
- 7) dokaz nadležnog organa da osnivač podnosioca zahtjeva – fizičko lice i odgovorno lice podnosioca zahtjeva nije osuđivano na kaznu zatvora od najmanje šest mjeseci, odnosno, da se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivična djela protiv života i tijela, protiv sloboda i prava čovjeka i građanina, protiv imovine, protiv životne sredine i uređenja prostora, protiv platnog prometa i privrednog poslovanja, protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine, protiv bezbjednosti računarskih podataka, protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Crne Gore, protiv državnih organa, protiv pravosuđa, kriminalno udruživanje, stvaranje kriminalne organizacije, izrađivanje i nabavljanje oružja i sredstava namijenjenih za izvršenje krivičnog djela, nedozvoljeno držanje i nošenje oružja i eksplozivnih materija, nedozvoljena proizvodnja oružja i eksplozivnih materija, nedozvoljena trgovina oružjem i eksplozivnim materijama, falsifikovanje i uklanjanje oznaka s oružja i eksplozivnih materija, krivična djela protiv službene dužnosti, protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom i protiv Vojske Crne Gore, protiv prava po osnovu rada, protiv prava intelektualne svojine, kao i da mu nije izrečena mjera bezbjednosti zabrana vršenja poziva, djelatnosti i dužnosti;
- 8) dokaz nadležnog organa da osnivač podnosioca – pravno lice nije osuđivano za krivično djelo iz tačke 7 ovog stava, odnosno da se protiv njega ne vodi krivični postupak za neko od tih krivičnih djela, kao i da mu nije izrečena mjera bezbjednosti zabrana obavljanja određenih privrednih ili drugih djelatnosti;
- 9) dokaz nadležnog organa da osnivač podnosioca zahtjeva – fizičko lice i pravno lice, kao i odgovorno lice u pravnom licu nije osuđivano, odnosno kažnjeno za prekršaj iz oblasti neprimjenjivanja restriktivnih mjera, kao i da mu nije izrečena zaštitna mjera zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti;
- 10) plan proizvodnje naoružanja i vojne opreme, ovjeren od strane odgovornog lica u pravnom licu.
- 11) spisak naoružanja i vojne opreme proizvedenog po prethodno izdatim dozvolama i/ili pojedinačnim aktima za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, ovjeren od strane odgovornog lica u pravnom licu;
- 12) tehnička dokumentacija o proizvodnji naoružanja i vojne opreme, ovjerena od strane odgovornog lica u pravnom licu;
- 13) izjava o svojini tehničke dokumentacije za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, ovjerena od strane odgovornog lica u pravnom licu;
- 14) dokaz o upravljanju sistemom kvaliteta i ispunjenosti tehničkih zahtjeva i standarda u skladu sa važećim crnogorskim standardima odbrane i/ili međunarodnim standardima usklađenim s ustavnim

uređenjem države Crne Gore i standardima Sjeverno-atlantskog saveza;

15) akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, ovjeren od strane odgovornog lica u pravnom licu;

16) opšti akt kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti zaštite i zdravlja na radu u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita i zdravlje na radu, ovjeren od strane odgovornog lica u pravnom licu;

17) stručni nalaz odnosno izvještaj o izvršenom pregledu i ispitivanju sredstava za rad i sredstava i opreme lične zaštite na radu, sa stručnim mišljenjem - zaključkom da li su obezbijeđene propisane mjere zaštite i zdravlja na radu;

18) program osposobljavanja za bezbjedan i zdrav rad shodno propisima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu;

19) izvještaj o izvršenom zdravstvenom pregledu zaposlenih;

20) dokaz o osiguranju od odgovornosti i štete nastale u vezi sa proizvodnjom, rukovanjem i skladištenjem naoružanja i vojne opreme;

21) saglasnost i elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu u skladu s posebnim propisom, u zavisnosti od vrste aktivnosti izdate od organa uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine;

22) izvještaj o postojećem stanju (monitoring životne sredine) izdat od strane akreditovane laboratorije u skladu sa propisima iz oblasti životne sredine;

23) original ili ovjerena kopija upotrebne dozvole za objekte za namjenu proizvodnje naoružanja i vojne opreme i projekat održavanja objekata, u skladu sa propisima kojima se uređuje izgradnja objekata;

24) projekat održavanja objekata prilagođenih namjeni proizvodnje naoružanja i vojne opreme, sa pratećom dokumentacijom, u skladu sa propisima kojima se uređuje izgradnja objekata i posebnim propisima, za postojeće objekte koji već posjeduju upotrebnu dozvolu, odnosno list nepokretnosti koji u G listu ne sadrži teret „*nema upotrebnu dozvolu*“;

25) plan mjera zaštite i zdravlja na radu u skladu zakonom kojim se uređuje zaštita i zdravlja na radu;

26) list nepokretnosti sa zabilježbom ugovornog odnosa sa nosiocem upotrebne dozvole, u slučaju da upotrebna dozvola ne glasi na podnosioca zahtijeva;

27) saglasnost i preduzetni plan zaštite i spašavanja za različite vrste rizika, shodno propisima iz oblasti zaštite i spašavanja;

28) saglasnost i plan zaštite obavezno šticećenog objekta shodno propisima iz oblasti zaštite lica i imovine, izrađen od strane licenciranog pravnog lica i odobren od strane nadležnog organa;

29) dozvola za pristup tajnim podacima – za pravno lice, odgovorno/a lice/a u pravnom licu (zakonski zastupnik koji ima crnogorsko državljanstvo), odgovorno lice za proizvodni proces/e i druga lica koja su zaposlena u pravnom licu i imaju pravo pristupa tajnim podacima, zbog potrebe proizvodnog procesa, u skladu sa propisom koji reguliše tajne podatke;

30) finansijske izvještaje o poslovanju pravnog lica za prethodne tri godine.

31) potvrdu o izmirenim poreskim i carinskim obavezama;

32) izjavu o prihvatanju nadzora nad proizvodnjom naoružanja i vojne opreme kao i ulazak u prostorije radi vršenja nadzora, ovjerena od strane odgovornog lica u pravnom licu.

Pravno lice koje podnosi zahtjev za izdavanje dozvole, pored dokumentacije iz stava 1 ovog člana dostavlja i akt o izdavanju koda Sjeverno-atlantskog saveza (NCAGE) i/ili akt o izdavanju skladišnog broja Sjeverno-atlantskog saveza (NSN), ako isti posjeduje.

Pravno lice koje je osnovano u periodu kraćem od tri godine, uz dokumentaciju iz stava 1 ovog člana prilaže i finansijske izvještaje o poslovanju za period u kojem je bilo dužno da ih uradi, ovjerene od strane odgovornog lica u pravnom licu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Posebni uslovi

Član 17

Pored opštih uslova za dobijanje dozvole pravno lice iz člana 13 stav 3 ovog zakona mora da ispuni i posebne uslove za radna mjesta sa posebnim uslovima rada, a u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita i zdravlje na radu.

Pravno lice iz stava 1 ovog člana mora imati:

1) odgovorno lice za pojedine segmente procesa proizvodnje naoružanja i vojne opreme;

2) lica koja će obavljati poslove u procesu proizvodnje naoružanja i vojne opreme;

3) lica za rukovanje eksplozivnim, zapaljivim i drugim opasnim materijama.

Odgovorno lice za proces proizvodnje iz stava 2 tačka 1 ovog člana mora imati VII 1 nivo kvalifikacije obrazovanja i to: vojna akademija (tehničko-tehnološkog smjera), hemija ili tehničko-tehnološke nauke (mašinstvo, metalurgija ili tehnologija) ili iz oblasti u vezi sa proizvodnjom naoružanja

i vojne opreme, sa radnim iskustvom na istim ili sličnim poslovima najmanje pet godina.

Odgovorno lice za proizvodni proces i lica koja će obavljati poslove u procesu proizvodnje naoružanja i vojne opreme, iz stava 2 ovog člana ne smije biti:

- 1) osuđeno za krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti;
- 2) lice protiv kog se vodi krivični postupak za krivična djela protiv života i tijela, ustavnog uređenja i bezbjednosti Crne Gore, čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, opšte sigurnosti i imovine, javnog reda i mira;
- 3) kažnjeno, odnosno osuđivano za prekršaj protiv javnog reda i mira, sa elementima nasilja.

Lica koja će obavljati poslove u procesu proizvodnje naoružanja i vojne opreme i lica za rukovanje eksplozivnim, zapaljivim i drugim opasnim materijama iz stava 2 tač. 2 i 3 ovog člana moraju imati najmanje III nivo kvalifikacije obrazovanja.

Lica iz stava 2 tačka 3 ovog člana moraju imati potvrdu o stečenoj ključnoj kompetenciji - rukovalac eksplozivnim materijama.

Zaštitu povjerljivosti informacija, podataka i dokumentacije

Član 18

Ministarstvo obezbjeđuje zaštitu svih informacija, podataka i dokumentacije iz čl. 15, 16 i 17 ovog zakona, dostavljene od strane pravnog lica u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita poslovne tajne.

Ministarstvo ne može javno objaviti informacije, podatke i dokumentaciju iz stava 1 ovog člana, ako su iste poslovna tajna a mogu se učiniti dostupnima trećim licima uz isključivu saglasnost tog pravnog lica.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, Ministarstvo može dostaviti informacije, podatke i dokumentaciju iz stava 1 ovog člana na zahtjev pravosudnih i istražnih organa.

Odlučivanje po zahtjevu za izdavanje dozvole

Član 19

Stručna komisija može tražiti dopunu dokumentacije iz čl. 16 i 17 ovog zakona, radi utvrđivanja ispunjenosti uslova za dobijanje dozvole.

Stručna komisija će u roku od 90 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva i ispunjenosti svih uslova iz čl. 15, 16 i 17 ovog zakona sačiniti izvještaj o ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole.

Ministarstvo donosi rješenje o izdavanju dozvole na osnovu izvještaja iz stava 1 ovog člana u roku od 15 dana i upisuje pravno lice u Registar proizvođača.

Bliži sadržaj i način vođenja Registra proizvođača propisuje Ministarstvo.

Neuredan zahtjev

Član 20

Ako Stručna komisija utvrdi da podnosilac zahtjeva nije podnio uredan zahtjev u smislu čl. 15, 16 i 17 ovog zakona, Stručna komisija će sačiniti izvještaj o potrebi za dopunom zahtjeva i dostaviti Ministarstvu najkasnije u roku od 30 dana.

Ministarstvo će u roku od pet radnih dana podnosiocu zahtjeva dostaviti obavještenje da u roku od 30 dana dopuni zahtjev, u skladu sa izvještajem o potrebi za dopunom zahtjeva.

Ako podnosilac zahtjeva, u roku iz stava 2 ovog člana ne dostavi dopunu zahtjeva, Ministarstvo će donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva.

Podnosilac zahtjeva može podnijeti novi zahtjev za izdavanje dozvole najranije tri mjeseca od dana donošenja rješenja o odbijanju zahtjeva.

Neispunjavanje uslova

Član 21

Ako se utvrdi da podnosilac zahtjeva ne ispunjava uslove iz čl. 15, 16 i 17 ovog zakona, Stručna komisija će sačiniti izvještaj o potrebi otklanjanja nedostataka i dostaviti Ministarstvu najkasnije u roku od 30 dana.

Ministarstvo će u roku od pet radnih dana podnosiocu zahtjeva dostaviti obavještenje da otkloni utvrđene nedostatke u roku od 60 dana.

Ako podnosilac zahtjeva u roku iz stava 2 ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke, Ministarstvo će donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva.

Podnosilac zahtjeva može podnijeti novi zahtjev za izdavanje dozvole za proizvodnju naoružanja i vojne opreme najranije tri mjeseca od dana donošenja rješenja o odbijanju zahtjeva.

Odlučivanje po zahtjevu za izmjenu dozvole odustajanjem od dijela proizvodnog procesa

Član 22

Proizvođaču koji odustaje od dijela proizvodnog procesa utvrđenim planom proizvodnje, Ministarstvo može, na njegov zahtjev, uz dostavljanje ažuriranog plana proizvodnje, da odobri izmjenu dozvole, isključivo u dijelu smanjenja obuhvata proizvodnje.

Stručna komisija će u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva Proizvođača za izmjenu dozvole iz stava 1 ovog člana sačiniti Izvještaj o ispunjenosti uslova za izmjenu dozvole.

Ministarstvo donosi rješenje o izmjeni dozvole na osnovu Izvještaja iz stava 2 ovog člana u roku od 15 dana i upisuje u Registar proizvođača.

Odlučivanje po zahtjevu za izmjenu dozvole usijed djelimičnog gubitka proizvodne sposobnosti

Član 23

Proizvođaču koji djelimično izgubi proizvodnu sposobnost iz razloga koji se nijesu mogli predvidjeti, Ministarstvo može, na njegov zahtjev, uz dostavljanje ažuriranog Plana proizvodnje, da odobri izmjenu dozvole.

Zahtjev proizvođača za izmjenu dozvole iz stava 1 ovog člana podnosi se Ministarstvu, bez odlaganja, po gubitku djelimične proizvodne sposobnosti iz razloga koji se nijesu mogli predvidjeti.

Stručna komisija će u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva proizvođača za izmjenu dozvole iz stava 1 ovog člana sačiniti izvještaj o ispunjenosti uslova za izmjenu dozvole.

Ministarstvo donosi rješenje o izmjeni dozvole na osnovu izvještaja iz stava 3 ovog člana u roku od 15 dana i upisuje u Registar proizvođača.

Ako Stručna komisija u izvještaju o ispunjenosti uslova za izmjenu dozvole, zaključi da Proizvođač ne ispunjava uslove za izmjenu dozvole, Ministarstvo će donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva za izmjenu dozvole i dozvola će biti oduzeta.

Odlučivanje o zahtjevu za preorijentaciju proizvodnje

Član 24

Na zahtjev proizvođača, Ministarstvo može odobriti preorijentaciju proizvodnje u skladu sa novim planom proizvodnje i izmijenjenim proizvodnim i tehnološkim cjelinama u kapacitetima za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, uz izdavanje nove dozvole za proizvodnju, a u skladu sa procedurom za odlučivanje po zahtjevu za izdavanje dozvole.

Oduzimanje dozvole i brisanje iz registra

Član 25

Ministarstvo će proizvođaču oduzeti dozvolu, u slučaju da:

- 1) je podnijet zahtjev proizvođača za brisanje iz Registra;
- 2) je dozvola izdata na osnovu netačnih podataka;
- 3) je došlo do promjena kod proizvođača kojima se krše odredbe ovog zakona, drugih zakona i propisa koje mogu negativno da utiču na zaštitu i zdravlje na radu, zaštitu životne sredine, zaštitu od požara, tehničko-tehnoloških nesreća i ostalih rizika i kapaciteta za proizvodnju naoružanja i vojne opreme;
- 4) ne poštuje restriktivne mjere koje Crna Gora primjenjuje i druge međunarodne obaveze i opredjeljenja Crne Gore, vanjsko političke, bezbjednosne, odbrambene i ekonomske interese Crne Gore;
- 5) pisanim putem ne obavijesti Ministarstvo o promjeni podataka na osnovu kojih je upisano u Registar proizvođača, u skladu sa članom 37 ovog zakona;
- 6) je proizvođač prestao s obavljanjem djelatnosti u oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme ili obavlja poslove koji nijesu u skladu sa izdatom dozvolom;
- 7) proizvođač nije, u za to utvrđenom roku, otklonio nepravilnosti uočene u postupku sprovođenja inspeksijskog nadzora;
- 8) proizvođač sprječava vršenje nadzora;
- 9) proizvođač po gubitku djelimične proizvodne sposobnosti iz razloga koji se nijesu mogli predvidjeti, nije podnio zahtjev za izmjenu dozvole iz člana 23 ovog zakona;
- 10) proizvođač ne ispunjava uslove za izmjenu dozvole;
- 11) je uveden stečaj;
- 12) je došlo do trajnog gubitka proizvodne sposobnosti, a u okviru plana proizvodnje naoružanja i vojne opreme na osnovu kojeg je izdata dozvola;
- 13) je došlo do likvidacije;
- 14) je osnivač, odgovorno lice u pravnom licu i odgovorno lice za proizvodni proces i lice za rukovanje

eksplozivnim zapaljivim i drugim opasnim materijama, u periodu trajanja dozvole osuđeno za krivična djela iz člana 16 ovog zakona.

Oduzimanje dozvole se vrši na osnovu prethodnog izvještaja Stručne komisije o potrebi oduzimanja dozvole.

Rješenje o oduzimanju dozvole i brisanju iz Registra proizvođača iz stava 1 ovog člana je izvršno.

Podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole nakon oduzete dozvole

Član 26

Proizvođač, kojem je u skladu sa članom 25 ovog zakona oduzeta dozvola za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, može podnijeti zahtjev za izdavanje dozvole po isteku roka od 12 mjeseci od dana donošenja Rješenja o oduzimanju dozvole i brisanja iz Registra.

Evidencija o zahtjevima, rješenjima i dozvolama

Član 27

Evidenciju o svim podnijetim zahtjevima, izdatim, izmijenjenim i oduzetim dozvolama, kao i odbijenim zahtjevima za izdavanje dozvole vodi Ministarstvo.

Bliži sadržaj i način vođenja evidencije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Pravo na žalbu

Član 28

Rješenja i odluke koja se donose u skladu sa ovim zakonom su konačne i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

IV. INDUSTRIJSKA BEZBJEDNOST

Industrijska bezbjednost proizvodnje naoružanja i vojne opreme

Član 29

Proizvođač je dužan da sprovodi sistem bezbjednosno-zaštitnih mjera i postupaka industrijska bezbjednost proizvodnje naoružanja i vojne opreme.

Industrijska bezbjednost proizvodnje naoružanja i vojne opreme je sistem bezbjednosno-zaštitnih mjera i postupaka kojima se obezbjeđuju organizacioni, tehničko-tehnološki uslovi, zaštita i zdravlje na radu, zaštita i spašavanje lica i imovine od požara, tehničko-tehnoloških nesreća, udesa i ostalih rizika, sprečavanje uništenja ili oštećenja kapaciteta za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, sprečavanje nestanka, uništenja, oštećenja, neovlašćenog korišćenja ili otuđenja naoružanja i vojne opreme i tehničke dokumentacije, održavanje objekata, obezbjeđenje prevoza naoružanja i vojne opreme u okviru objekata, zaštitu životne sredine, čuvanje tajnih podataka, angažovanje i/ili formiranje službi zaštite i spašavanja, kao i fizičke i tehničke zaštite u okviru svojih kapaciteta.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, proizvođač je u obavezi da izradi:

- 1) plan zaštite od udesa i dostavi saglasnost na isti u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine, u zavisnosti od vrste aktivnosti i procijenjenog rizika;
- 2) akt o procjeni rizika u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu, ovjeren od strane pravnog lica ili preduzetnika koje ima ovlašćenje za izradu akta o procjeni rizika, a potpisuje ga i odgovorno lice u pravnom licu.

Proizvođač je dužan da obavlja stručne poslove zaštite i zdravlja na radu u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita i zdravlja na radu.

Proizvođač je dužan da angažuje i/ili formira službu koja bi se bavila poslovima zaštite i spašavanja, kao i fizičke i tehničke zaštite u okviru svojih kapaciteta za proizvodnju naoružanja i vojne opreme za sprovođenje mjera iz stava 1 ovog člana, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita lica i imovine.

U slučaju da proizvođač angažuje službu iz stava 5 ovog člana, ista mora biti licencirana u skladu sa propisima koji regulišu zaštitu lica i imovine.

V. PRAVA I OBAVEZE PROIZVOĐAČA NAORUŽANJA I VOJNE OPREME

Ugovor o pružanju usluga

Član 30

Proizvođač može zaključiti ugovor o pružanju usluga u oblasti proizvodnje naoružanja i vojne

opreme sa pružocem usluga u zemlji i inostranstvu.

Za vrijeme trajanja ugovora o pružanju usluga u oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme, proizvođač iz stava 1 ovog člana, ima obavezu da kontroliše izvršenje prenijetih obaveza kod pružaoca usluga u zemlji i inostranstvu.

U slučaju proizvodnje naoružanja i vojne opreme, za potrebe snaga bezbjednosti Crne Gore, proizvođač je dužan dostaviti ugovor iz stava 1 ovog člana organu državne uprave za koje se ta vrsta usluge obavlja.

Kontrola kvaliteta

Član 31

Proizvođač je dužan da organizuje i sprovodi sopstvenu kontrolu kvaliteta u proizvodnji naoružanja i vojne opreme u skladu sa crnogorskim standardima odbrane i/ili međunarodnim standardima i standardima Sjevero-atlantskog saveza.

Rukovanje, čuvanje, obezbjeđenje, održavanje i skladištenje naoružanja i vojne opreme

Član 32

Proizvođač je dužan da rukuje, čuva, obezbjeđuje, održava i skladišti naoružanje i vojnu opremu, spriječi nestanak, uništenje, oštećenje, neovlašćeno korišćenje ili otuđenje naoružanja i vojne opreme i sprovodi i druge mjere bezbjednosti.

U slučaju nestanka, uništenja, oštećenja, neovlašćenog korišćenja ili otuđenja naoružanja i vojne opreme, proizvođač je dužan da, bez odlaganja, obavijesti organ uprave nadležan za poslove policije,

U slučaju nestanka, uništenja, oštećenja, neovlašćenog korišćenja ili otuđenja naoružanja i vojne opreme koja je proizvedena za potrebe nosioca pripreme odbrane, proizvođač je dužan da, bez odlaganja, obavijesti tog nosioca.

Kapaciteti za proizvodnju naoružanja i vojne opreme

Član 33

Proizvodnja naoružanja i vojne opreme se ne može obavljati u objektima koji imaju status bespravnog objekta, u skladu sa zakonom kojim se uređuje legalizacija bespravnih objekata.

Proizvodnja naoružanja i vojne opreme se ne može obavljati bez prethodno izdate dozvole za proizvodnju naoružanja i vojne opreme.

Sredstva za rad mogu da se koriste samo ako imaju stručni nalaz odnosno izvještaj o izvršenom pregledu i ispitivanju sredstava za rad i sredstava i opreme lične zaštite na radu, sa stručnim mišljenjem - zaključkom da li su obezbijeđene propisane mjere zaštite i zdravlja na radu.

Prevoz naoružanja i vojne opreme unutar teritorije Crne Gore

Član 34

Prevoz naoružanja i vojne opreme unutar teritorije Crne Gore:

- 1) kopnenim putem odobrava organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove;
- 2) vodenim putem odobrava organ državne uprave nadležan za poslove pomorstva;
- 3) vazdušnim putem odobrava organ državne uprave nadležan za poslove vazdušnog saobraćaja.

Odredba stava 1 ovog člana ne odnose se na prevoz naoružanja i vojne opreme prevoznim sredstvima organizacionih jedinica organa državne uprave nadležnog za poslove odbrane i za unutrašnje poslove, kao i snaga drugih država i organizacija koje u skladu sa posebnim međunarodnim ugovorima koriste saobraćajnu infrastrukturu u Crnoj Gori i vojnim vazduhoplovima.

Bliži način izdavanja i obrazac odobrenja za prevoz naoružanja i vojne opreme kopnenim putem propisuje organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove.

Bliži način izdavanja i obrazac odobrenja za prevoz naoružanja i vojne opreme vodenim putem propisuje organ državne uprave nadležan za poslove pomorstva.

Bliži način izdavanja i obrazac odobrenja za prevoz naoružanja i vojne opreme vazdušnim putem propisuje organ državne uprave nadležan za poslove vazdušnog saobraćaja.

Održavanje proizvodne sposobnosti

Član 35

Proizvođač je u obavezi da obezbijedi održavanje proizvodne sposobnosti za period važenja izdate dozvole.

Proizvođač koji trajno ili djelimično izgubi proizvodnu sposobnost u obavezi je da o tome bez odlaganja obavijesti Ministarstvo.

Proizvođač je dužan da obezbijedi održavanje objekata tokom njegovog vijeka trajanja, na

osnovu projekta održavanja objekata, odnosno za postojeće objekte održavanje se vrši na osnovu zakona kojim se uređuje izgradnja objekata i propisa kojima se uređuju tehnički zahtjevi za građevinske konstrukcije.

Monitoring životne sredine i mjera sanacije

Član 36

Proizvođač je dužan da prije početka rada, tokom rada i nakon trajnog gubljenja proizvodne sposobnosti i prestanka obavljanja proizvodnje, sprovede monitoring stanja životne sredine, u skladu sa propisima iz oblasti životne sredine.

Ako je Proizvođač prouzrokovao zagađenje životne sredine u odnosu na stanje koje je utvrđeno u Izvještaju o postojećem stanju (monitoring životne sredine), dužan je da bez odlaganja preduzme potrebne mjere za uklanjanje posljedica zagađenja.

Proizvođač je dužan da u roku od 15 dana od dana preduzimanja mjera dostavi Ministarstvu izvještaj o sprovedenom monitoringu i podatke o mjerama koje je preduzeo, a naročito nakon prestanka obavljanja proizvodnje.

Izuzetno od stava 3 ovog člana proizvođač je dužan da nakon prestanka proizvodnog procesa bez odlaganja preduzme potrebne mjere remedijacije, kada nastane šteta u životnoj sredini, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast odgovornosti za štetu u životnoj sredini.

Promjena podataka

Član 37

Proizvođač je u obavezi da, pisanim putem, obavijesti Ministarstvo o svim promjenama podataka i dokumenata koji su dostavljeni prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole iz čl. 15, 16 i 17 ovog zakona, a na osnovu kojih je upisan u Registar proizvođača, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana nastanka promjene.

O svim promjenama podataka i dokumenata na osnovu kojih je izdata dozvola, Ministarstvo sprovodi proceduru odlučivanja u odnosu na izdatu dozvolu, a na osnovu Izvještaja o promjeni podataka koji sačinjava Stručna komisija.

Predmet prinudnog izvršenja

Član 38

Predmet prinudnog izvršenja ne mogu biti kapaciteti za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, proizvedeno naoružanje i vojna oprema, poluproizvodi, sklopovi, podsklopovi, djelovi, komponente, reprodukcioni materijal, sirovine, novčana sredstva obezbijeđena za namjenu proizvodnje naoružanja i vojne opreme i drugo, bez prethodne saglasnosti Ministarstva.

Čuvanje, izmjene i dopune tehničke dokumentacije za proizvodnju naoružanja i vojne opreme

Član 39

Proizvođač je dužan da trajno čuva tehničku dokumentaciju za proizvodnju naoružanja i vojne opreme ako je u svojini:

- 1) proizvođača naoružanja i vojne opreme,
- 2) države Crne Gore ili
- 3) proizvođača naoružanja i vojne opreme, a proizvedeno naoružanje i vojna oprema se koristi za potrebe nosioca pripreme odbrane.

Proizvođač ne može vršiti izmjenu i dopunu tehničke dokumentacije u svojini države Crne Gore kao i ustupanje tehničke dokumentacije trećim licima, bez prethodne saglasnosti Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Evidencija koju vodi proizvođač naoružanja i vojne opreme

Član 40

Proizvođač je u obavezi da vodi i trajno čuva evidenciju proizvedenog naoružanja i vojne opreme koja sadrži podatke o: vrsti, količini, serijskim brojevima, oznakama serija i drugim podacima od značaja za identifikaciju naoružanja i vojne opreme, kupcima, datumima isporuka i drugim podacima.

Proizvođač nad kojim je sproveden postupak stečaja ili likvidacije dužan je da evidenciju iz stava 1 ovog člana, koja se odnosi na proizvodnju naoružanja i vojne opreme, preda Ministarstvu, u postupku oduzimanja dozvole i brisanja iz Registra proizvođača.

Proizvođač kome je oduzeta dozvola, u skladu sa članom 25 ovog zakona, dužan je da evidenciju iz stava 1 ovog člana, koja se odnosi na proizvodnju naoružanja i vojne opreme, preda Ministarstvu u roku od 15 dana od dana oduzimanja dozvole.

Podaci u vezi sa proizvodnjom naoružanja i vojne opreme

Član 41

Podacima u vezi sa proizvodnjom naoružanja i vojne opreme može se odrediti stepen tajnosti u skladu sa propisima kojima se uređuje tajnost podataka.

Pristup, čuvanje, korišćenje, evidencija i zaštita podataka iz stava 1 ovog člana, obezbjeđuje se u skladu sa propisima kojima se uređuje tajnost podataka.

Proizvođač je dužan da obezbijedi da se podacima iz stava 1 ovog člana ne može pristupiti, niti ih može učiniti dostupnim neovlašćenim licima.

Izveštaj o realizaciji Plana proizvodnje

Član 42

Proizvođač je u obavezi da najkasnije do 31. marta tekuće godine, za prethodnu godinu dostavi Ministarstvu izveštaj o realizaciji Plana proizvodnje.

Na izveštaj o realizaciji Plana proizvodnje iz stava 1 ovog člana mišljenje daje Stručna komisija.

VI. UTVRĐIVANJE I OCJENJIVANJE USAGLAŠENOSTI NAORUŽANJA I VOJNE OPREME

Obezbjeđenje i kontrola kvaliteta u proizvodnji naoružanja i vojne opreme

Član 43

Na postupak obezbjeđenja i kontrole kvaliteta u proizvodnji naoružanja i vojne opreme primjenjuje se zakon kojim se uređuju poslovi odbrane.

Za poslove obezbjeđenja i kontrole kvaliteta u proizvodnji naoružanja i vojne opreme u skladu sa domaćim i/ili prema odgovarajućim međunarodnim standardima koji su prihvaćeni u Crnoj Gori, na osnovu zahtjeva isporučioaca proizvoda odnosno usluge, organ državne uprave nadležan za poslove odbrane može angažovati eksperte i/ili pravna lica iz zemlje i inostranstva.

Za postupak iz ovog člana, troškove angažovanja eksperata i/ili pravnih lica iz zemlje i inostranstva snosi podnosilac zahtjeva.

Kodifikacija naoružanja i vojne opreme

Član 44

Na postupak kodifikacije naoružanja i vojne opreme primjenjuju se odredbe zakona koji uređuje poslove odbrane.

VII. PROIZVODNJA NAORUŽANJA I VOJNE OPREME OD POSEBNOG INTERESA ZA ODBRANU U RATNOM ILI VANREDNOM STANJU

Obezbjeđenje proizvodnje naoružanja i vojne opreme

Član 45

Vlada u slučaju ratnog ili vanrednog stanja može donijeti odluku o pribavljanju tehničke dokumentacije, mašina i specijalne opreme za potrebe proizvodnje naoružanja i vojne opreme od posebnog interesa za odbranu.

Tehnička dokumentacija, mašine i specijalna oprema za proizvodnju naoružanja i vojne opreme iz stava 1 ovog člana svojina su Crne Gore i imaju status naoružanja i vojne opreme date na korišćenje na osnovu ugovora koji Vlada zaključuje sa proizvođačem.

Tehnička dokumentacija, mašine i specijalna oprema za proizvodnju naoružanja i vojne opreme iz stava 1 ovog člana, ne mogu se otuđiti ili uništiti bez saglasnosti Vlade.

Pravna lica koja se mogu baviti proizvodnjom u ratnom ili vanrednom stanju

Član 46

U slučaju proglašenog ratnog ili vanrednog stanja proizvodnja naoružanja i vojne opreme vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje odbrana.

Ratne materijalne rezerve za proizvodnju naoružanja i vojne opreme

Član 47

Proizvodnjom naoružanja i vojne opreme u ratnom ili vanrednom stanju obezbjeđuju se potrebne ratne materijalne rezerve koje propisuje Vlada.

Sredstva za finansiranje ratnih materijalnih rezervi obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

VIII. PATENTI

Član 48

Prijava patenta, podnijete od strane fizičkog, odnosno pravnog lica sa prebivalištem odnosno sjedištem u Crnoj Gori, kojom je prijavljen pronalazak od značaja za odbranu ili bezbjednost Crne Gore smatra se povjerljivom i podnosi se organu državne uprave nadležnom za poslove odbrane.

IX. NADZOR

Vršenje nadzora

Član 49

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu njega vrši Ministarstvo.

Zajednički inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši se preko ovlašćenog službenika i/ili inspektora: organ uprave nadležan za poslove ekonomije odbrane, unutrašnjih poslova, nacionalne bezbjednosti, uređenja prostora i izgradnje objekata, zaštitu životne sredine, oblasti rada i zaštite i zdravlja na radu, finansija, a po potrebi i sa drugim nadležnim organima, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Inspekcijski nadzor u pogledu primjene mjera zaštite tajnih podataka, vrši se u skladu sa propisima kojima se uređuje tajnost podataka.

Zajednički inspekcijski nadzor vrši se najmanje jednom godišnje.

X. KAZNE NE ODREDBE

Član 50

Novčanom kaznom od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) obavlja proizvodnju naoružanja i vojne opreme za potrebe izvoza bez ugovora zaključenog između Proizvođača i kupca (član 8 stav 1);
- 2) ne obavlja proizvodnju prema tehničkoj dokumentaciji za proizvodnju naoružanja i vojne opreme (član 10 stav 1);
- 3) proizvodi naoružanje i vojnu opremu suprotno zabrani iz člana 12 stav 1 ovog zakona;
- 4) ne sprovodi sistem bezbjednosno-zaštitnih mjera i postupaka industrijske bezbjednosti proizvodnje naoružanja i vojne opreme (član 29 stav 1);
- 5) ne angažuje/formira službu koja bi se bavila poslovima zaštite i spašavanja kao i fizičke i tehničke zaštite u okviru svojih kapaciteta za proizvodnju naoružanja i vojne opreme za sprovođenje mjera iz člana 29 stav 1 ovog zakona (član 29 stav 5);
- 6) angažuje službu iz člana 29 stav 5 ovog zakona koja nije licencirana u skladu sa propisima koji regulišu zaštitu lica i imovine;
- 7) za vrijeme trajanja ugovora o pružanju usluga u oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme ne kontroliše izvršenje prenijetih obaveza kod pružaoca usluga u zemlji i inostranstvu (član 30 stav 2);
- 8) u slučaju proizvodnje naoružanja i vojne opreme, za potrebe snaga bezbjednosti Crne Gore ne dostavi ugovor iz člana 30 stav 1 ovog zakona organu državne uprave za koje se ta vrsta usluge obavlja (član 30 stav 3);
- 9) ne organizuje i sprovodi sopstvenu kontrolu kvaliteta u proizvodnji naoružanja i vojne opreme u skladu sa članom 31 ovog zakona;
- 10) ne rukuje, čuva, obezbjeđuje, održava i skladišti naoružanje i vojnu opremu, ne spriječi nestanak, uništenje, oštećenje, neovlašćeno korišćenje ili otuđenje naoružanja i vojne opreme i ne sprovodi druge mjere bezbjednosti (član 32 stav 1);
- 11) u slučaju nestanka, uništenja, oštećenja, neovlašćenog korišćenja ili otuđenja naoružanja i vojne opreme, bez odlaganja ne obavijesti organ nadležan za poslove policije (član 32 stav 2)
- 12) u slučaju nestanka, uništenja, oštećenja, neovlašćenog korišćenja ili otuđenja naoružanja i vojne opreme koja je proizvedena za potrebe nosioca pripreme odbrane bez odlaganja ne obavijesti tog nosioca (član 32 stav 3);
- 13) proizvodnju naoružanja i vojne opreme obavlja u objektima koji imaju status bespravnog objekta (član 33 stav 1);
- 14) koristi sredstva za rad bez stručnog nalaza odnosno izvještaja o izvršenom pregledu i ispitivanju sredstava za rad i sredstava i opreme lične zaštite na radu, sa stručnim mišljenjem - zaključkom da li su obezbijeđene propisane mjere zaštite i zdravlja na radu (član 33 stav 3);
- 15) ne obezbijedi održavanje proizvodne sposobnosti za period važenja izdate dozvole (član 35 stav 1);
- 16) bez odlaganja ne obavijesti Ministarstvo kad trajno ili djelimično izgubi proizvodnu sposobnost

(član 35 stav 2);

17) ne obezbijedi održavanje objekata tokom njegovog vijeka trajanja na način propisan članom 35 stav 3 ovog zakona;

18) ako je prouzrokovao zagađenje životne sredine u odnosu na stanje koje je utvrđeno u Izvještaju o postojećem stanju (monitoring životne sredine), bez odlaganja ne preduzme potrebne mjere za uklanjanje posljedica zagađenja (član 36 stav 2);

19) u roku od 15 dana od dana preduzimanja mjera ne dostavi Ministarstvu Izvještaj o sprovedenom monitoringu i podatke o mjerama koje je preduzeo, a naročito nakon prestanka obavljanja proizvodnje (član 36 stav 3);

20) pisanim putem, ne obavijesti Ministarstvo o svim promjenama podataka i dokumenata koji su dostavljeni prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole iz člana 15, 16 i 17 ovog zakona, a na osnovu kojih je upisano u Registar proizvođača, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana nastanka promjene (član 37 stav 1);

21) ne čuva trajno tehničku dokumentaciju za proizvodnju naoružanja i vojne opreme u slučajevima iz člana 39 stav 1 ovog zakona;

22) vrši izmjenu i dopunu tehničke dokumentacije u svojini države Crne Gore kao i ustupanje tehničke dokumentacije trećim licima bez prethodne saglasnosti Vlade (član 39 stav 2);

23) ne vodi i trajno čuva evidenciju proizvedenog naoružanja i vojne opreme koja sadrži podatke o: vrsti, količini, serijskim brojevima, oznakama serija i drugim podacima od značaja za identifikaciju naoružanja i vojne opreme, kupcima, datumima isporuka i drugim podacima (član 40 stav 1);

24) kada je nad njim sproveden postupak stečaja ili likvidacije, evidenciju iz člana 40 stav 1 ovog zakona, koja se odnosi na proizvodnju naoružanja i vojne opreme, ne preda Ministarstvu, u postupku oduzimanja dozvole i brisanja iz Registra proizvođača (član 40 stav 2);

25) kada mu je oduzeta dozvola, u skladu sa članom 25 ovog zakona, evidenciju iz stava člana 40 stav 1 ovog zakona, koja se odnosi na proizvodnju naoružanja i vojne opreme, ne preda Ministarstvu u roku od 15 dana od dana oduzimanja dozvole (član 40 stav 3);

26) kada do 31. marta tekuće godine, za prethodnu godinu, ne dostavi Ministarstvu Izvještaj o realizaciji Plana proizvodnje (član 42 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 2.000 eura.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 51

Podzakonski akti iz čl. 14, 19, 27 i 34 ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje poslovanja

Član 52

Pravno lice koje se bavi proizvodnjom naoružanja i vojne opreme dužno je da uskladi poslovanje i ispuní sve uslove propisane ovim zakonom, u roku od godinu dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Pravno lice iz stava 1 ovog člana dužno je da podnese zahtjev za izdavanje dozvole, najkasnije 60 dana od početka primjene ovog zakona.

Pravno lice iz stava 1 ovog člana, koje ne podnese zahtjev za izdavanje dozvole, ne može se baviti proizvodnjom naoružanja i vojne opreme.

Pravno lice iz stava 1 ovog člana, može se baviti proizvodnjom naoružanja i vojne opreme do okončanja postupka izdavanje dozvole u skladu sa ovim zakonom.

Prestanak primjene

Član 53

Danom početka primjene ovog zakona prestaje primjena Zakona o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme ("Službeni list SRJ", broj 41/96 i "Službeni list SCG", broj 7/05).

Stupanje na snagu

Član 54

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se nakon jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA

(naziv ministarstva koje je sprovelo javnu raspravu)

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

Nacrt zakona o proizvodnji naoružanja i vojne opreme

(naziv nacrta zakona, odnosno strategije koji je bio predmet javne rasprave)

Vrijeme trajanja javne rasprave: 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva (07.11.2025 - 27.11.2025)

Način sprovođenja javne rasprave:

- Dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija na Nacrt zakona o proizvodnji naoružanja i vojne opreme u pisanoj formi na adresu: Rimski trg, broj 46, 81000 Podgorica ili na e-mail: spiro.medigovic@mek.gov.me, tokom cijelog trajanja javne rasprave.

Ovlašćeni predstavnici ministarstva koji su učestvovali u javnoj raspravi:

- Špiro Medigović, rukovodilac Odjeljenja za izdavanje dozvola u oblasti kontrolisane robe.

Podaci o broju i strukturi učesnika u javnoj raspravi:

Za javnu raspravu o Nacrtu zakona o proizvodnji naoružanja i vojne opreme interesovanje iskazali su: "Montenegro Defence Industry" d.o.o. Podgorica, "Polix" A. D. Berane i „TARA Aerospace“ A.D. Mojkovac, u pisanoj formi.

Rezime dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija je dat u tabeli u prilogu.

PRIMJEDBE I/ILI SUGESTIJE	ODGOVOR
"MONTENEGRO DEFENCE INDUSTRY" D.O.O. PODGORICA	
Primjedba 1: U članu 4 stav 1) ispraviti štamparsku grešku i umjesto "njihovih komponenti" ubaciti "njihove komponente". Obrazloženje: Nije potrebno.	Primjedba je prihvaćena.
Primjedba 2: U članu 5 poslije prvog stava treba dodati slijedeće stavove: Odluku o sopstvenom razvoju naoružanja i vojne opreme donosi organ državne uprave nadležan za poslove odbrane na osnovu prethodno usvojenih dokumenata: - taktičke studije - prethodne analize i - programa realizacije Državni organ nadležan za poslove odbrane može finansirati razvoj naoružanja i vojne opreme kod proizvođača NVO u Crnoj Gori nakon donošenja odluke o sopstvenom razvoju i precizno definisanih taktičko-tehničkih zahtjeva. Na tehničku dokumentaciju za proizvodnju sredstava za potrebe odbrane Crne Gore koja obuhvata: - konstrukcionu dokumentaciju i - akte standardizacije (Pravilnik o kvalitetu proizvoda i standarda kojima se definiše način ispitivanja sirovina i komponenti za proizvodnju NVO) potrebna je prethodna saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove odbrane. Obrazloženje: Prethodno je potrebno precizirati kako bi se razvoj sredstava NVO za potrebe odbrane realizovao na osnovu prethodno donijetih odluka nadležnog državnog organa.	Primjedba nije prihvaćena. Postojeći predlog Člana 5 dovoljno i u jasnoj mjeri definiše ovaj segment. Takođe, predloženo usvajanje dokumenata već je sadržano u strateškim dokumentima Vlade Crne Gore i organu državne uprave nadležnog za poslove odbrane. Na osnovu ugovora koji organ državne uprave nadležan za poslove odbrane zaključuje sa Proizvođačem će biti precizirana proizvodnja naoružanja i vojne opreme.

Primjedba 3: U članu 7 korigovati pretposljednji stav tako da isti glasi: Plan iz stava 1 ovog člana može biti ažuriran prije isteka roka na koji je donijet, prema potrebi iz razloga koji se nijesu mogli predviđeti. Obrazloženje: Moguće je da je zbog potreba tržišta (zbog izraženih potreba kupaca u zemlji i inostranstvu) potrebno povećati projektovani obim proizvodnje.	Primjedba nije prihvaćena. Povećanje obima proizvodnje Proizvođača može da utiče na upotrebu svih kapaciteta, a koji su neophodni u jednom proizvodnom procesu i već predviđeni prethodnim zahtjevom i Planom proizvodnje. Stručna komisija će cijeniti dodatni zahtjev u slučaju povećanog obima proizvodnje, prihvatiti one elemente koji se ne mijenjaju prilikom povećanja istog, ne dovodeći Proizvođača u dodatne troškove, a cijeniti samo one elemente koji bitno utiču na industrijsku bezbjednost prilikom povećanog obima proizvodnje.
Primjedba 4: U članu 8 korigovati stav 2 tako da isti glasi: Tehnička dokumentacija za proizvodnju naoružanja i vojne opreme može biti izradjena od strane Proizvođača, pravnog ili fizičkog lica koje je vlasnik iste, licencirane naučnoistraživačke ustanove (kupljena kao "KNOW HOW" ili licenca) ili razvijena od strane nosilaca priprema za odbranu. Obrazloženje: Na ovaj način se omogućava i proizvodnja naoružanja i vojne opreme i na osnovu kupovine "KNOW HOW" od pravnih ili fizičkih lica koja nijesu Proizvođač, a posjeduju istu.	Primjedba nije prihvaćena. Svakako treba imati u vidu da i prethodno definisana norma člana 8 stav 2 nije propisivala ograničenja, a kako je sugerisano kroz primjedbu.
Primjedba 5: U članu 14, tačka 5 brisati riječi Crne Gore. Obrazloženje: Imajući u vidu da je Zakonom o stranim investicijama Crne Gore i Zakonom o spoljnotrgovinskom prometu naoružanja i vojne opreme Crne Gore dozvoljeno strancima da budu osnivači privrednih društava u Crnoj Gori 100%, kao i da stranci mogu biti izvršni direktori privrednih društava registrovanih za spoljnotrgovinski promet NVO, logično je da im treba dozvoliti i da budu odgovorna lica u pravnom licu, posebno zbog aktuelnog članstva Crne Gore u NATO i skorog u članjenja Crne Gore u EU.	Primjedba nije prihvaćena. Naime, u članu 29 Zakona o tajnosti podataka, jedan od uslova za izdavanje dozvole za pristup tajnim podacima za fizičko lice je i obaveza posjedovanja crnogorskog državljanstva. U vezi sa navedenom odredbom strancu se bez obzira na posjedovanje dozvole za rad ne može izdati dozvola za pristup tajnim podacima ukoliko ne posjeduje crnogorsko državljanstvo. Članom 30a Zakona o tajnosti podataka predviđeno je da zakonski zastupnik tog pravnog lica i drugi zaposleni kojem je to potrebno za izvršenje ugovorenog posla moraju imati dozvolu za pristup tajnim podacima za fizičko lice da bi se u postupku izdala i dozvola za pristup tajnim podacima za pravno lice. U vezi sa navedenim, pravnom licu u kojem je zakonski zastupnik stranac, ne može se izdati dozvola za pristup tajnim podacima za pravno lice.

Primjedba 6: U članu 14 tačka 8, umjesto tačke 9 treba da stoji tačka 7. Obrazloženje: Nije potrebno, očigledno je štamparska greška jer su u tački 9 definisani prekršaji. Primjedba 6A: U članu 14 u okviru tačke 7 i tačke 9 treba na kraju teksta dodati stav: Ako je odgovorno lice strani državljanin, dokaz o nekažnjavanosti izdaje nadležni organ Država čiji je ono državljanin. Obrazloženje: Isti stav ima i u Zakonu o spolnoj trgovini naoružanjem i vojnom opremom Crne Gore.	Primjedba je delimično prihvaćena. Primjedba 6 je prihvaćena. Primjedba 6A nije prihvaćena. Imajući u vidu da se pravnom licu u kojem je zakonski zastupnik stranac, ne može izdati dozvola za pristup tajnim podacima za pravno lice, u tom smislu je uz zahtjev za izdavanje dozvole potrebno dostaviti „<i>Uvjerjenje o državljanstvu Crne Gore za odgovorno lice u pravnom licu</i>“. U skladu sa navedenim primjedbu nije potrebno prenijeti u propis.
Primjedba 7: U članu 14, potrebno je korigovati tačku 15 tako da ista glasi: Dokaz o posjedovanju sertifikata za implementirani sistem upravljanja kvalitetom i ispunjenosti tehničkih zahtjeva i standarda za kvalitet proizvoda i usluga iz proizvodnog programa, u skladu sa zahtjevima važećih crnogorskih standarda odbrane i/ili međunarodnih standarda usklađenih sa Ustavom Crne Gore i/ili procedurama NATO Saveza. Obrazloženje: Nije potrebno.	Primjedba nije prihvaćena. Treba imati u vidu da je ista već sadržana u predloženoj normi, uz napomenu da sadrži precizno definisane norme preuzete iz već usvojenih propisa. Svakako treba imati u vidu, da dokaz o upravljanju sistemom kvaliteta podrazumijeva posjedovanje sertifikata kojim se potvrđuje implementacija sistema upravljanja kvalitetom, ispunjenost tehničkih zahtjeva i standarda za kvalitet proizvoda i usluga iz proizvodnog programa.
Primjedba 8: Potrebno je u članu 14 tačku 16 korigovati tako da ista glasi: Dokaz da objekti ispunjavaju uslove za proizvodnju, čuvanje, rukovanje i skladištenje naoružanja i vojne opreme, u skladu sa važećim crnogorskim propisima i/ili međunarodnim standardima usklađenim sa Ustavom Crne Gore i/ili NATO standardima, koji izdaje organ nadležan za odbranu Crne Gore. Obrazloženje: Potrebno je znati kako i od koga se pribavlja predmetni dokaz.	Primjedba je prihvaćena. Iz člana 14, stav 1 brisana je tačka 16.
Primjedba 9: Potrebno je u članu 14 tačku 20 korigovati tako da ista glasi:	Primjedba nije prihvaćena. U Nacrtu zakona je korišćena terminologija koja je u skladu sa propisima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu.

Program osposobljavanja zaposlenih za obezbjeđenje bezbjednosti i očuvanje zdravlja na radu, ovjeren od strane odgovornog lica u pravnom licu. Obrazloženje: Nije potrebno.	
Primjedba 10: Potrebno je u članu 14 u tački 22 posle riječi osiguranja dodati riječi "za pravno lice i zaposlene". Obrazloženje: Nije potrebno.	Primjedba je djelimično prihvaćena. U vezi sa primjedbom na član 14, a kojom se predlaže da se dodaju riječi „za pravno lice i zaposlene“ ista nije prihvatljiva, jer se obaveze odnose na pravno lice koje podnosi zahtjev za izdavanje dozvole. Takođe, imajući u vidu primjebu, formulacija je dijelom izmijenjena.
Primjedba 11: Potrebno je u članu 14, tačka 32, na kraju rečenice dodati tekst: "ukoliko se u pravnom licu proizvodi naoružanje i vojna oprema za potrebe organa Odbrane i bezbjednosti Crne Gore. Obrazloženje: Dozvola za pristup tajnim podacima nije potrebna za proizvodnju namijenjenu izvozu.	Primjedba nije prihvaćena. Naime, i pored jasne činjenice da je za potrebe Nosioca priprema za odbranu neophodno posjedovanje dozvole za pristup tajnim podacima, treba imati u vidu i da za izvoz može postojati potreba za stepenovanjem cijelog procesa, a što je prvenstveno definisano ugovornim odnosima.
Primjedba 12: Potrebno je u članu 15 u četvrtom stavu brisati riječi na istim ili sličnim poslovima. Obrazloženje: U Crnoj Gori nema dovoljno stručnih kadrova koji imaju petogodišnje iskustvo na proizvodnji naoružanja i vojne opreme, pa ih je nemoguće naći.	Primjedba nije prihvaćena. Ova oblast nema ekskluzivitet za prihvatanje "nestručnog" kadra, ovo posebno imajući u vidu da se traženi uslovi odnose samo na odgovorno lice za proces proizvodnje, a polazeći od specifičnosti proizvodnje naoružanja i vojne opreme.
Primjedba 13: Potrebno je u članu 17 u prvom stavu rok od 90 dana skratiti na 30 dana. Obrazloženje: Rok od 90 dana za odlučivanje po urednom zahtjevu je isuviše dugačak i odlaže početak proizvodnje. Komisija prima naknadu za taj posao, pa može raditi i van redovnog radnog vremena.	Primjedba nije prihvaćena. Stručna komisija će najkasnije u roku od 90 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva (i ispunjenosti svih uslova iz člana 13, 14 i 15 ovog zakona) sačiniti Izvještaj o ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole, i u tom smislu rok može biti i kraći.
Primjedba 14: Potrebno je u članu 18 u posljednjem stavu rok od 6 mjeseci zamijeniti rokom od 3 mjeseca.	Primjedba je prihvaćena.

Obrazložjenje: Interes je i proizvođača i Ministarstva da se što prije počne sa proizvodnjom, pa ne treba ovaj rok, koji je realno najraniji 3 mjeseca nepotrebno produžavati.	
Primjedba 15: Potrebno je u članu 19 u posljednjem stavu rok od 6 mjeseci zamijeniti rokom od 3 mjeseca. Obrazložjenje: Interes je i proizvođača i Ministarstva da se što prije počne sa proizvodnjom, pa ne treba ovaj rok, koji je realno najraniji 3 mjeseca nepotrebno produžavati.	Primjedba je prihvaćena.
Primjedba 16: Član 40 treba korigovati tako da isti glasi: Utvrdjivanje i ocjenjivanje ispunjenosti standarda i/ili tehničkih zahtjeva koji se odnose na proizvode i usluge u proizvodnji naoružanja i vojne opreme vrši organ državne uprave nadležan za poslove odbrane na zahtjev proizvođača, odnosno vršioca usluge, odnosno organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove za obavljanje usluga remonta oružja. Za poslove obezbjeđenja i provjere kvaliteta u proizvodnji naoružanja i vojne opreme, kao i neophodnih testiranja prije uvođenja u naoružanje u skladu sa domaćim i/ili prema odgovarajućim međunarodnim standardima koji su prihvaćeni u Crnoj Gori, na osnovu zahtjeva proizvođača odnosno vršioca usluge, može biti angažovano pravno lice iz zemlje i inostranstva. Za postupak iz ovog člana, troškove angažovanja eksperata i/ili pravnih lica iz zemlje i inostranstva snosi podnosilac zahtjeva. Za predmetne provjere i testiranja mogu se kao nezavisne institucije osnovati opitni centri u Crnoj Gori u saradnji sa državnim organom nadležnim za poslove odbrane. Obrazložjenje: Potrebno je stvoriti uslove za provjeru kvaliteta i testiranje proizvoda NVO prije njihovog uvođenja u naoružanje, kako bi se provjerila ispunjenost taktičko-tehničkih zahtjeva i bezbjednost po rukovaoce i okruženje.	Primjedba nije prihvaćena. Treba imati u vidu da je norma već jasno definisana prvim stavom ovog člana, kao i da referira na odredbe propisa, kojima se uređuju poslovi odbrane. Za sve one poslove za koje je potrebno angažovanje eksperata i/ili pravnih lica iz zemlje i inostranstva je ostavljena mogućnost ovim Nactom. Predmet ovog Nacrta zakona je proizvodnja naoružanja i vojne opreme (kao i remont naoružanja i vojne opreme jer je sastavni segment ovog nacrta), i u tom smislu ne postoji veza sa remontom oružja, a koje je predmet drugog zakonskog rješenja.
Primjedba 17: U članu 43 dodati u produžetku polurečenicu: i stavlja u promet sredstava naoružanja i vojne opreme bez odgovarajućeg rješenja o uvođenju u naoružanje, koje nadležni organ državne uprave izdaje nakon sprovedenih testiranja.	Primjedba nije prihvaćena. Primjedba nije prihvatljiva jer su pravni subjekti, u slučaju proglašenja ratnog i vanrednog stanja, dio funkcionisanja jedinstvenog sistema odbrane Crne Gore, gdje im u tim situacijama nije potrebno rješenje

Obrazloženje: Na ovaj način se sprečava proizvodnja i stavljanje u promet sredstava naoružanja i vojne opreme koja prethodno nijesu proizvedena i testirana prema važećim tehničkim standardima verifikovanim od strane nadležnog organa.	koje se definiše sugestijom. U toj situaciji država upravlja svim kapacitetima i resursima Nosioca priprema za odbranu.
Primjedba 18: Potrebno je nakon člana 41 uvesti novi član 42 koji glasi: Evidencija i markiranje naoružanja i dodati prvi stav koji glasi: Vlada Crne Gore će u roku od 5 godina od dana usvajanja ovog zakona stvoriti uslove da se lako naoružanje (pištolji i puške) proizvedeno u Crnoj Gori testira i markira odgovarajućim žigom u skladu sa Evropskim standardima za ispitivanje i markiranje (žigosanje) lakog naoružanja. Obrazloženje: Na ovaj način će se stvoriti uslovi da se u prometu ne može naći lako naoružanje koje nije ispitano i koje može predstavljati opasnost po rukovaoa i okolinu, a što je definisano u čl. 73, 74, 75, 76 i 77 Zakona o oružju ("Sl.list CG", br. 10/2015).	Primjedba nije prihvaćena. Primjedba nije prihvatljiva, imajući u vidu da se ne odnosi na obuhvat propisa. SALW / Oružje su predmet drugog zakonskog rješenja, a u kontekstu Zakona o oružju. Takođe, pomenuto je osnov da država bude prepoznata kao članica C.I.P.-a. Naoružanje i vojna oprema za Nosiocce priprema za odbranu će imati serijske brojeve a ukoliko je potrebno vršiti obilježavanje i markiranje za potrebe izvoza. Isto je predmet ugovornog odnosa između Proizvođača i stranog kupca shodno ispostavljenim zahtjevima za vrstom i tipom žiga koji strani kupac određenom tehnologijom želi da isto i obilježi, a shodno UN protokolu/međunarodnom aktu koji uvodi pravila o obilježavanju i markiranju (<i>Protocol Against the Illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms, Their Parts and Components and Ammunition</i>) kojeg je i Crna Gora potpisala i ratifikovala.
„POLIEX“ D.O.O. BERANE	
Primjedba 1: Članom 4. se definiše značenje izraza, a tacke 1, 2, 9, 10, 11, 14, 18, 21, mogu izazvati nedoumice kod primjene Zakona naročito: "demilitarizacija", "utilizacija", "delaboracija", "proizvodnja naoružanja i vojne opreme", "kapaciteti za proizvodnju naoružanja i vojne opreme", "industrijska bezbjednost proizvodnje naoružanja i vojne opreme", "tehnička dokumentacija". Obrazloženje: Želimo ukazati na nedostatke koji tumačenjem pojmova iz člana 4 proizilaze. Naoružanje i vojna oprema praktično podrazumijeva proizvode sa Nacionalne kontrolne liste.	Primjedba djelimično prihvaćena. Vezano za primjedbu u odnosu na navođenje „i dr.“ sugestija je prihvaćena i isto će biti brisano iz teksta. U odnosu na definiciju Naoružanje i vojna oprema u pitanju je pravna tekovina EU koja se kao takva implementira u pravni sistem Crne Gore i u tom smislu nema proizvodnog tumačenja naoružanja i vojne opreme. Pojam Proizvodnje naoružanja i vojne opreme definisan je u odnosu na uporednu praksu, ali se pošlo i od aktuelnog zakonskog propisa.

Ostaje nejasno šta ako se određeni proizvod ne nalazi na listi? Da li procedura dopunjavanja liste može potencijalno poremetiti proizvodne procese? Proizvodnja naoružanja i vojne opreme je preširoko postavljena pa treba odvojiti pojedine djelatnosti i posebno ih definisati a naročito razvoj, istraživanje, (može podrazumijevati potpuno nezavisnu djelatnost, a podliježe rigoroznim i restriktivnim uslovima koji su postavljeni za proizvodnju), remont i demilitarizacija (takode). Izgradnja i opremanje objekata ulaze u pojam proizvodnje a u daljem tekstu zakona se po ovom pitanju upućuje na druge propise i pravila (takode nejasno postavljeno). Kapaciteti za proizvodnju vojne opreme obuhvata u praksi SVE, ni na koji način ne vezujući ove objekte i sredstva direktno za proizvodnju (u nacrtu stoji: „koje Proizvođač koristi u procesu rada“) već se formulacijama i „dr.“ i „druga sredstva za rad“ ostavlja beskonačno prostora za arbitrarno postupanje. Ovo naročito naglašavamo zbog veze ovog izraza sa članom 23 koji propisuju da se dozvola za proizvodnju može oduzeti za praktično bilo šta, jer stavom 3 između ostalog propisuje: ... „kapaciteta za proizvodnju naoružanja“ vezujući oduzimanje dozvole direktno za ovaj pojam. Utilizacija je izraz koji je neprikladan vojnoj industriji, na koji u našem četrdesetogodišnjem iskustvu nijesmo naišli, pa bi ga trebalo u najmanju ruku preispitati. U član 4 uvrstiti pojam delaboracije. Industrijska bezbjednost proizvodnje naoružanja i vojne opreme kao i većina pojmova je postavljena preširoko te kao i na drugim mjestima ostavlja prostor za arbitrarno odlučivanje posebno uz neizostavnu formulaciju „i dr.“ (veza sa članom 23). Osim toga stvari se u kontinuitetu ponavljaju i preklapaju, što u konačnom neće značiti kvalitetno zakonsko rješenje. Trebalo bi sagledati NATO praksu pa ovaj pojam dominantno vezati za fizičku, tehničku, informacionu zaštitu jer je lista obaveza za Proizvođače već poprilično široka i restriktivna, te već obuhvata oblasti koje su ovdje navedene. Tehnička dokumentacija za proizvodnju naoružanja i vojne opreme naravno obuhvata postojećim rješenjem kompletu dokumentaciju za SVE, ne vodeći računa o intelektualnoj svojini, poslovnoj tajni, ili praksi NATO i EU. Ovu definiciju potrebno je svesti na opštu tehničku dokumentaciju, osnovne podatke o proizvodnji i karakteristikama pojedinačnih proizvoda.	Vezano za pojam Kapaciteti za proizvodnju vojne opreme, definicija sredstva za rad je u Zakonu o zaštiti i zdravlju na radu. Vezano za pojam Utilizacija postoji uporedna praksa. Pojam delaboracije je već obuhvaćen pod pojmom Utilizacije. Vezano za pojam Industrijska bezbjednost proizvodnje naoružanja i vojne opreme postoji uporedna praksa. U odnosu na komentar koji se odnosi na Tehničku dokumentaciju za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, Stručna komisija mora imati kompletnu dokumentaciju, imajući u vidu specifičnost proizvodnog procesa, a kako bi adekvatno sagledala predmetni zahtjev prilikom odlučivanja o izdavanju dozvole. Takođe, ovaj član, ali i primjedba, se ne mogu posmatrati odvojeno od člana 16 ovog Nacrta, koji propisuje zaštitu povjerljivosti informacija, podataka i dokumentacije. Takođe, u odnosu na prethodne primjedbe, treba imati u vidu i Pravilnik o posebnim mjerama zaštite na radu pri izradi eksploziva i baruta i manipulisanja eksplozivima i barutima (<i>"Sl. list SFRJ, broj 55/69"</i>).
Primjedba 2:	Primjedba nije prihvaćena.

Novi član Zakonom je neophodno urediti planiranje i uređenje prostora, izgradnju, rekonstrukciju, proširivanje kapaciteta i održavanje objekata Proizvođača naoružanja i vojne opreme i ovu oblast staviti pod poseban pravni režim. (VAŽNO) Obrazloženje: Preduzeća za proizvodnju naoružanja i vojne opreme predstavljaju objekte sa posebnom namjenom, sa specifičnim bezbjednosnim, tehnološkim i organizacionim zahtjevima koji ih u potpunosti izdvajaju iz režima opštih propisa o planiranju prostora, izgradnji i rekonstrukciji objekata. Industrijska bezbjednost proizvodnje NVO obuhvata set bezbjednosno-zaštitnih mjera i postupaka koji neposredno utiču na projektovanje, izgradnju, rekonstrukciju, održavanje i korišćenje ovih objekata, uključujući zaštitu tehničke dokumentacije i drugih tajnih podataka, sprečavanje oštećenja ili uništenja proizvodnih kapaciteta, zaštitu ljudskih resursa, te poštovanje bezbjednosnih zona usljed rizika od eksplozivnih i tehničko-tehnoloških nesreća. Zbog svoje namjene, ovi objekti imaju neposredan značaj za odbranu države i realizaciju poslova od interesa za odbranu, a njihova stabilnost i pouzdanost zahtijevaju visok stepen koordinacije sa nadležnim institucijama i jasne procedure prilikom planiranja, izgradnje i puštanja u rad. Proizvođači moraju imati mogućnost brze i predvidive adaptacije i rekonstrukcije objekata radi uvođenja novih proizvoda i tehnologija, što je u potpunosti koliziji sa postojećim fragmentarnim i neusklađenim pravnim okvirom. Činjenica da su objekti namjenske industrije već integrirani u pojmove iz člana 4 ("Proizvodnja NVO", "Kapaciteti za proizvodnju NVO", "Industrijska bezbjednost proizvodnje NVO") jasno ukazuje da je oblast izgradnje i rekonstrukcije neodvojivi element proizvodne djelatnosti i da se ne može prepustiti opštim procedurama koje nijesu prilagođene specifičnostima ove industrije. Ignorisanje ove oblasti u okviru zakona dovelo bi do nastavka pravne nesigurnosti, različitih i proizvoljnih tumačenja, preklapanja nadležnosti i ozbiljnog usporavanja razvoja i degradaciji namjenske industrije. Postojeći pravni okvir u Crnoj Gori je nefunkcionalan, pun kolizija i nedostataka, te nesposoban da obezbijedi adekvatan režim za objekte ove vrste. Umjesto da nacrt zakona otkloni te nedostatke, on uvodi dodatne nejasnoće i još veću pravnu konfuziju. Lokalne samouprave nemaju dovoljno kapaciteta da se suoče sa izazovima koji prate proizvodnju NVO. Na centralnom nivou se takođe	Pitanje je već definisano Zakonom o izgradnji objekata, kao i Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu i podzakonskim aktima koji se odnose na privremena i pokretna gradilišta.
---	---

osjeća nedostatak adekvatnog pristupa ovom problemu. Oglašavanje nenadležnim odnosno prebacivanje nadležnosti ne smije biti praksa u budućnosti ukoliko Crna Gora pretenduje da postane primamljiva destinacija za investicije i uopšte razvija povoljan ambijent za razvoj i rast privrede. Ovim zakonom i eventualno podzakonskim aktom moraju se otkloniti gore navedeni nedostaci a naročito u pogledu najvažnijih pitanja: - nadležnost za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova za izgradnju, rekonstrukciju i proširenje ovih objekata; - postupak i nadležnosti za tehnički prijem ovakvih objekata; - organ koji izdaje dozvolu za puštanje pogona u rad; - usklađivanja prostornog planiranja sa Planom proizvodnje NVO; U svrhu obezbjeđivanja pravne sigurnosti, bezbjednosti i funkcionalnosti sektora, zakon mora propisati obavezu donošenja posebnog podzakonskog akta (Pravilnika) kojim će se ova oblast urediti na jasan, precizan i jedinstven način. Ovo nije pitanje tehničkog detalja, već ključni preduslov za bilo kakav razvoj namjenske industrije u Crnoj Gori.	
Primjedba 3: Novi član Potrebno je propisati način i uslove po osnovu kojih proizvođač dobija dozvolu/saglasnost za puštanje u rad mašina. (VAŽNO) (1) Mašinska oprema i postrojenja mogu biti instalirana isključivo u objektima koji ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom. (2) U objektu iz stava 1 puštanje u rad mašina i mašinskih postrojenja može se obaviti isključivo nakon pozitivnog stručnog nalaza Komisije, sastavljene od stručnih lica – licenciranih eksperata, koju formira investitor. (3) Stručni nalaz se dostavlja Ministarstvu na saglasnost. (4) Ako Ministarstvo ne donese akt iz stava 3 u roku od 15 dana, smatra se da je saglasnost data. Obrazloženje: Nakon izgradnje objekata infrastrukture, proizvođač naoružanja i vojne opreme mora imati jasno propisane uslove i postupak na osnovu kojih dobija dozvolu/saglasnost za puštanje u rad mašina i postrojenja. Ovo je druga od naših ključnih sugestija koja mora naći svoje mjesto u zakonu, odnosno u odgovarajućem podzakonskom aktu. Predlažemo da se posebno uredi	Primjedba nije prihvaćena. Pomenuto nije predmet ovog propisa već posebnih zakonskih rješenja. U slučaju da privredni subjekat smatra da ima prostora da se određena zajednička rješenja mijenjaju, neophodno je da se obrati nadležnim resorima u tom dijelu. Takođe, treba imati u vidu da je već Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu i podzakonskim aktima iz ove oblasti, jasno definisano ko obavlja poslove iz ove oblasti i koje uslove mora da ispuni. Navedeni poslovi su definisani u članu 43 ovog zakona, dok je članom 46 propisao u kom roku ovlašćena organizacija izdaje stručni nalaz.

postupak puštanja u rad mašina i postrojenja u namjenskoj industriji, čime bi se popunio evidentan regulativni vakuum u predloženom zakonu.

Iako postojeći propisi u Crnoj Gori – poput Zakona o bezbjednosti i zdravlju na radu, Zakona o električnoj opremi, Pravilnika o tehničkim uslovima za radni prostor i Zakona o izgradnji objekata – djelimično regulišu pojedine aspekte, nedostaje sveobuhvatna i specifična procedura za ovu visoko specijalizovanu djelatnost. Taj nedostatak direktno dovodi do pravne neizvjesnosti, različitih tumačenja nadležnih organa, povećanih bezbjednosnih rizika usljed mogućeg puštanja u rad neispravne ili neadekvatno instalirane opreme, kao i do blokade investicija, jer neizvjesnost usporava donošenje odluka o ulaganju. Dodatno, jasno normiran postupak rješava već pomenuti problem nadležnosti, odnosno situacije u kojima se organi proglašavaju nenadležnim. Ovaj predlog je u potpunosti kompatibilan sa prethodnim koji se odnosi na poseban pravni režim izgradnje i rekonstrukcije objekata, te bi se oba pitanja mogla urediti jedinstvenim podzakonskim aktom, čime bi se obezbijedila sistemska dosljednost i izbjegla fragmentacija propisa.

Predloženo rješenje sastoji se iz tri međusobno povezana stava koja obezbjeđuju sistemski pristup. Prvi stav propisuje da se mašine i postrojenja mogu instalirati isključivo u objektima koji ispunjavaju sve uslove propisane ovim zakonom, čime se osigurava poštovanje građevinskih, protivpožarnih i drugih tehničkih zahtjeva i preveniraju nesreće nastale usljed rada u neadekvatnim prostorijama. Drugi stav uvodi obavezu pozitivnog stručnog nalaza komisije sastavljene od licenciranih eksperata, što garantuje stručnost procjene, podstiče angažovanje ovlaštenih stručnih subjekata i smanjuje teret državne administracije, uz puno uvažavanje specifičnih rizika namjenske industrije. Uobičajeni sastav takve komisije obuhvata mašinskog inženjera, elektroinženjera, stručnjaka za zaštitu i zdravlje na radu i, po potrebi, stručnjaka za protivpožarnu zaštitu. Treći stav predviđa obavezu dostavljanja stručnog nalaza Ministarstvu, čime se obezbjeđuje transparentnost, uspostavlja evidencija stanja opreme u industriji, stvara osnova za buduće inspeksijske nadzore i omogućava bolja koordinacija sa drugim nadležnim organima.

Ovaj predlog je u punoj tehničkoj i pravnoj usklađenosti sa važećim propisima, jer komisija vrši inicijalni pregled u skladu sa Zakonom o bezbjednosti i zdravlju na radu, dok angažovanje licenciranih elektroinženjera obezbjeđuje usklađenost sa propisima o električnoj opremi i drugim relevantnim tehničkim regulativama. Istovremeno se poštuju međunarodni i evropski standardi, poput EN ISO 12100:2010 i EN 60204-1.

Očekivani efekti primjene su višestruki: jačanje pravne sigurnosti proizvođača kroz jasno propisanu proceduru; smanjenje troškova izbjegavanjem duplih procedura; ubrzanje postupka puštanja u rad; veća prepoznatljivost na inostranom tržištu zahvaljujući usklađenosti sa međunarodnim standardima. Za državu, ova odredba donosi povećanu bezbjednost procesa, efikasniji nadzor, rasterećenje inspeksijskih organa i privlačenje investicija kroz predvidljivije regulatorno okruženje. Usklađenost sa međunarodnom praksom je jasna kroz kompatibilnost sa ključnim direktivama Evropske unije o mašinama, niskonaponskoj opremi i opremi pod pritiskom, a uporedna rješenja u državama regiona (Hrvatska, Srbija, Slovenija) počivaju na sličnim principima. Zaključno, ovaj predlog predstavlja nužnu dopunu zakona koja otklanja jasnu regulativnu prazninu, usklađuje ga sa postojećim propisima, primjenjuje najbolju međunarodnu praksu i uravnotežuje zahtjeve bezbjednosti i efikasnosti, stvarajući pritom predvidivo okruženje neophodno za održivi razvoj i konkurentnost crnogorske namjenske industrije.	
Primjedba 4: Član 7 - <i>Trenutno stoji:</i> "Plan iz stava 1 ovog člana donosi se na period od deset (10) godina." (član 7) <i>Predlažemo:</i> "Plan proizvodnje donosi se na period od tri (3) godine sa godišnjim ažuriranjem i projekcijom na naredne dvije godine." Obrazloženje: Savremena vojna industrija karakteriše se izuzetno brzim tehnološkim promjenama koje se dešavaju u ciklusima od 12 do 18 mjeseci. Desetogodišnji planovi postaju zastarjeli već u trenutku njihovog usvajanja što onemogućava fleksibilno reagovanje na tržišne promjene. Kratkoročniji planovi omogućavaju kompanijama da brže prilagođavaju svoje proizvodne programe novim tehnologijama i zahtjevima korisnika. Ova promjena će podstaći kontinuirani razvoj i inovacije umjesto dugoročnog fiksiranja na određene proizvodne linije. Olakšaće prilagođavanje promjenama u NATO standardima i vojnim zahtjevima koji se konstantno usavršavaju. Smanjiće administrativno opterećenje jer će ažuriranje planova biti jednostavnije i češće. Omogućiće bolje korišćenje novih tehnoloških dostignuća koja se brzo pojavljuju na tržištu. Povećaće konkurentnost crnogorskih proizvođača kroz sposobnost bržeg uvođenja poboljšanja. Uskladiće se sa savremenim pristupima strateškom	Primjedba je djelimično prihvaćena. Naime, u kontekstu primjedbe, može se posmatrati i da je u potpunosti prihvaćena imajući u vidu da će u propisu biti navedeno da se Plan proizvodnje donosi na period od 5 godina.

planiranju u dinamičnim industrijama. Osiguraće da se resursi usmjeravaju na trenutno potrebne i perspektivne proizvode.	Primjedba 5: Član 10 - Ovaj član daje potpuno otvoren i neograničen prostor za arbitarno postupanje bez ikakve obaveze za obrazlaganjem, što je sa aspekta pravne sigurnosti, investicionog ambijenta, EU i NATO prakse apsolutno neprihvatljivo i predstavlja nepremostivu biznis barijeru, posebno u kombinaciji sa ostalim članovima zakona koji su na sličnom principu koncipirani. Obrazloženje: Pojam 'osnov sumnje' daje ANB-u preširoko diskreciono pravo u pogledu utvrđivanja postojanja okolnosti navedenih u članu 10. Neophodno je uvesti provjerljiv i jasno definisan standard zasnovan na objektivno mjerljivim kriterijumima. Primjena ovako drastične sankcije (praktično zatvaranje i bankrot privrednog društva) na osnovu jednog obaveštenja je neprihvatljivo . Mora se propisati postupak u kojem će se okolnosti koje su od značaja za oduzimanje dozvole na pravno valjan način dokazivati , te pravo Proizvođača na pravni lijek koji će odlagati izvršenje.	Primjedba nije prihvaćena. U Nacrtu zakona je korišćena terminologija koja je u skladu sa aktuelnim propisima. Naime, nacrt norme člana 10 koncipiran je shodno važećem Zakonu o Agenciji za nacionalnu bezbjednost.
Primjedba 6: Članom 12 se definišu dozvole za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, kao i zadaci stručne Komisije koju obrazuje Ministarstvo. Dozvole treba izdavati trajno. Obrazloženje: Način i uslovi izdavanja dozvole predviđeni su tekstom zakona. Obzirom na utvrđenu nadležnost komisije, način vršenja inspekcijskog nadzora (u kontinuitetu i redovno), odredbe koje reguliše oduzimanje dozvole, široko i restriktivno postavljene uslove za izdavanje dozvole, u najmanju ruku je cjelishodno da se dozvola izdaje trajno . Izuzetno obiman i zahtjevan postupak izdavanja dozvole sa obavezom podnošenja na desetine hiljada stranica dokumentacije ne treba ponavljati svakih 10 godina. U postupku obavljanja inspekcijskog nadzora već se kontroliše sva navedena dokumentacija pa nije jasno iz kojeg razloga posle proteka od 10 godina treba ponovo dostaviti istu dokumentaciju (ona će se mijenjati samo u obimu koji je potrebno ažurirati a za šta već postoji obaveza obaveštavanja Ministarstva).	Primjedba nije prihvaćena. Ne postoji uporedna praksa koja ide u prilog primjedbi.	

U sastav komisije uvrstiti relevantne stručnjake iz oblasti namjenske industrije.	Primjedba 7: Član 13 - Opšti uslovi se odnose na: osnivački akt; statut; registraciju; državljanstvo i prebivalište osnivača, podnosioca zahtjeva i odgovornih lica; nepostojanje krivične i prekršajne odgovornosti; plan proizvodnje; tehničku dokumentaciju; ispunjenost standarda kvaliteta; kadrovsku osposobljenost; zaštitu i zdravlje na radu; osiguranje od šteta; zaštitu životne sredine; obezbjeđenje kapaciteta za proizvodnju; održavanje objekata; zaštitu obavezno šticehnih objekata; zaštitu i spašavanje od elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoških i dr. nesreća; pristup tajnim podacima; finansijske iskaze. Obrazloženje: Član 13 je već normativno preširoko postavljen, jer u stavu 2 nabraja veliki broj opštih uslova koje je proizvođač dužan da ispuni. Dodavanje formulacije "i drugi uslovi" na kraju tog stava unosi visok stepen pravne neizvjesnosti. Upotreba neodređenog pojma "i drugi uslovi" otvara prostor za arbiterno proširivanje obaveza proizvođača van zakonskog okvira, što je u suprotnosti sa načelom zakonitosti. Ovakva formulacija omogućava široko i nepredvidivo tumačenje prilikom odlučivanja o urednosti zahtjeva (član 18) i prilikom procjene ispunjenosti uslova (član 19), kao i u postupku oduzimanja dozvole (član 23), čime se značajno povećava rizik od neujednačene i proizvoljne primjene zakona. S obzirom na to da član 13 predstavlja temeljnu normu za izdavanje i oduzimanje dozvole, uslovi moraju biti taksativno i precizno propisani, kako bi se obezbijedila predvidljivost i jednoobraznost upravnog postupanja. Uklanjanje ove formulacije nužno je za uspostavljanje elementarne pravne sigurnosti, sprečavanje moguće zloupotrebe diskrecionih ovlašćenja i obezbjeđenje jednakog tretmana svih subjekata koji podliježu ovom zakonu.
	Primjedba je prihvaćena. Iz teksta će biti brisani „i dr. uslovi“.
Primjedba 8: Član 14 zasluđuje posebnu sistemsku analizu obzirom na njegovu sadržinu a naročito u dijelu koji se odnosi na: veliki broj pobrojanih uslova koje treba dokazati, tehničku dokumentaciju, finansijske izveštaje, ispunjavanje standarda odnosno sertifikacija i posebno formulacije „i dr“. <i>Trenutno stoji: 35+ dokumenata navedenih u Članu 14</i>	Primjedba nije prihvaćena. Prilikom definisanja zahtjeva za izdavanje dozvole pošlo se od zakonodavnog okvira, ali i prakse u odnosu na ostala zakonska rješenja iz sličnih oblasti, kao i uporedne prakse koja je korišćena. Na ovaj način jasno su definisani zahtjevi za izdavanje dozvole, tj. dokumentacija koju je potrebno dostaviti uz zahtjev i na taj način se ne

<i>Predlažemo:</i> Svođenje liste dokumenata sa 35+ na obim 12-15 <i>Trenutno stoji:</i> "Tehnička dokumentacija o proizvodnji naoružanja i vojne opreme" (član 14 tačka 12) <i>Predlažemo:</i> "Opis proizvoda i osnovne tehničke specifikacije koje sadrže: osnovne tehničke karakteristike, namjenu i primjenu proizvoda, dokaz o ispitivanju prototipa i sertifikate kvaliteta (ako postoje)" <i>Trenutno stoji:</i> "Finansijske izvještaje o poslovanju pravnog lica za prethodne tri (3) godine." (član 14 tačka 33) <i>Predlažemo:</i> "Poslovni plan i dokaz o finansijskim sredstvima za naredne tri (3) godine." <i>Trenutno stoji:</i> Proširene sigurnosne provjere za sve zaposlene (tačke 7-9 Člana 14) <i>Predlažemo:</i> "Sigurnosna provjera samo za ključno rukovodstvo i osoblje sa pristupom osjetljivim podacima i kritičnim procesima." <i>Trenutno stoji:</i> Dokaz o upravljanju sistemom kvaliteta i ispunjenosti tehničkih zahtjeva i standarda u skladu sa važećim crnogorskim standardima odbrane i/ili međunarodnim standardima usklađenim s ustavnim uređenjem države Crne Gore i standardima Sjeverno-atlantskog saveza. (član 14 tačka 15) <i>Predlažemo:</i> "Priznaju se sertifikati iz zemalja sa NATO kapacitetima (Slovenija, Hrvatska, Bugarska, itd.) i međunarodno priznati sertifikati kvaliteta." Obrazloženje: Preveliki broj dokumenata čini proceduru dobijanja dozvola praktično neizvodljivom naročito za mala i srednja preduzeća sa ograničenim administrativnim kapacitetima. Smanjenje sa 35+ na 12 dokumenata će skratiti vrijeme pripreme sa prosječnih 18 – 24 na samo 4 mjeseca što je realniji rok za kompanije. Ovo će direktno smanjiti administrativne troškove za 65-70% što će omogućiti širem krugu kompanija da uđe u industriju. Uskladiće Crnu Goru sa standardima Evropske unije gdje je broj neophodnih dokumenata znatno manji i bolje definisan. Omogućiće brži ulazak na tržište novih kompanija i startapa koji inače ne bi mogli da prevaziđu početne prepreke. Pojednostaviće rad i postojećim proizvođačima koji se suočavaju sa kontinuiranim administrativnim opterećenjem. Smanjiće opterećenje i državnih organa koji procesuiraju dokumentaciju što će doprinijeti bržem odlučivanju. Povećaće transparentnost procedure kroz jasnije i preciznije definisane zahtjeve.	ostavlja prostora za proizvoljno tumačenje ovog zakona od strane Stručne komisije. Takođe, u dijelu konstatacije koja se odnosi na sigurnosnu provjeru za sve zaposlene ista nije tačna. Obratiti pažnju na navode iz propisa. Treba imati u vidu, a polazeći od činjenice da dio izvoza nije namijenjen za NATO zemlje, da je data šira odrednica u vezi sistema upravljanja kvalitetom, a kako bi privredni subjekti imali više prostora za pribavljanje dokaza iz ove oblasti (upravljanja sistemom kvaliteta), gdje je sugestija već sadržana u nacrtu ovog zakona član 14 tačka 15 (ISO 9001). U nacrtu zakona nije eksplicitno pomenuta AQAP sertifikacija. U suprotnom bi Proizvođač bio ograničen na NATO STANAG 4107, gdje intencija zakonopisca nije bila da ograniči Proizvođača, već da širinu formulaciju, a kako je i predviđeno Nacrtom ovog propisa.
---	--

Smanjice mogućnost proizvoljnosti u donošenju odluka jer će kriterijumi biti objektivniji. Osigurace da se fokus stavlja na zaista ključne bezbjednosne i kvalitativne aspekte umjesto na birokratske formalnosti. Uporedna praksa pokazuje da su zemlje regiona i EU značajno drugačije koncipirale ovu temu kao što se može vidjeti u tabeli ispod.

ZEMLJA	TEHNIČKA DOKUMENTACIJA	OSNOVNI DOKUMENTI	BEZBJEDNOST	KVALITET	OSTALO
CRNA GORA (Predlog)	Kompletna tehnička dokumentacija (Član 14)	35+ dokumenata, Plan proizvodnje na 10 godina	Bezbednosna provjera svih zaposlenih, dozvola za tajne podatke	NATO standardi, sopstvena kontrola kvaliteta	Veoma detaljna procedura, dugi rokovi
HRVATSKA	Samo potvrda o postojanju dokumentacije – ne dostavlja se	Osnivački akt, dokaz o registraciji, bezbednosna provjera	Provjera osnivača i rukovodstva	EU i NATO standardi	Pojednostavlje na procedura za postojeće proizvođače
SRBIJA	Ograničeni uvid samo za kritične proizvode	Osnovni podaci o kompaniji, plan proizvodnje	Bezbednosna provjera ključnog osoblja	Standardi VS, mogućnost stranih standarda	Fleksibilniji pristup, podrška izvozu
SLOVENIJA	Sertifikati kvaliteta umesto dokumentacije	EU standardizovani formulari, dokaz o kapacitetima	Provjera preko EU baza podataka	Obavezno EU sertifikovanje	Najjednostavnija procedura u regionu
BUGARSKA	Dokaz o standardima – ne dostavlja se dokumentacija	Profil kompanije, kapaciteti, finansijski izveštaji	EU bezbednosni standardi	NATO i EU standardi	Brza procedura (do 30 dana)
MAKEDONIJA	Izjava o posjedovanju dokumentacije	Osnivački akti, lokacija objekata	Osnovna bezbednosna provjera	Po izboru proizvođača (NATO/preporučeno)	Pojednostavlje na administracija

BOSNA I HERCEGOVIN A	Djelimičan uvid za strateške proizvode	Entitetski zahtjevi, kompleksna dokumentacija	Entitetske specifične provjere	Različiti standardi po entitetima	Komplikovano zbog entitetske podjele
EVROPSKA UNIJA	Sertifikacija i standardizacija – nikako kompletna dokumentacija	Dokaz o kompatibilnosti sa EU standardima	EU bezbjednosni protokoli	Obavezno EU sertifikovanje	Jedinstveni standard za sve članice

Kompletna tehnička dokumentacija predstavlja krunski dokaz poslovne tajne i intelektualne svojine svake kompanije koja se bavi proizvodnjom. Zahtjev za da se ona preda državnim organima stvara neprihvatljiv rizik od curenja osjetljivih podataka konkurentskim kompanijama. U zemljama Evropske unije i regiona uobičajena praksa je da se ne zahtijeva predaja kompletne dokumentacije već sertifikati kvaliteta i osnovne specifikacije. Održavanje takve dokumentacije u ministarstvu povećava mogućnost zloupotrebe ili slučajnog otkrivanja povjerljivih informacija. Onemogućava adekvatnu zaštitu investicija u istraživanje i razvoj koji predstavljaju osnovu konkurentске prednosti. Destimuliše strane investitore koji traže jake garancije za zaštitu svojih tehnologija i know-how-a. Efektivna državna kontrola se može vršiti kroz inspekcije na licu mjesta i verifikaciju sertifikata bez pristupa kompletnim tehničkim rješenjima. Ova izmjena je u potpunosti saglasnosti sa međunarodnom praksom zaštite intelektualne svojine i poslovnih tajni. Osigurava balans između legitimne državne kontrole i zaštite vitalnih interesa privrednih subjekata. Sprečava potencijalni odliv tehnologije i stručnog znanja iz zemlje koji bi bio posljedica nepažljivog rukovanja dokumentacijom.

Zahtjev za tri godine finansijskih izvještaja direktno onemogućava novim kompanijama i startupima da uđu na tržište jer oni po definiciji nemaju istoriju poslovanja. Ovakav pristup favorizuje isključivo velike, etablirane kompanije i sprječava konkurenciju i inovacije. Poslovni plan i dokaz o finansijskim sredstvima su mnogo relevantniji pokazatelji sposobnosti kompanije da uspešno obavlja djelatnost. Ova promjena će omogućiti mladim kompanijama sa inovativnim proizvodima da konkurišu na tržištu bez nepotrebnih prepreka. Uskladiće se sa modernim pristupima poslovnog okruženja gdje se više cijeni potencijal nego prošlost. Smanjiće barijere za ulazak stranih investitora koji često osnivaju nove entitete za specifične projekte. Omogućuje fleksibilnije

finansiranje različitih poslovnih modela u vojnoj industriji. Poboljšaće konkurentnost crnogorskog tržišta kroz veću raznolikost ponuđača. Osiguraće da se procjena vrši na osnovu realnih kapaciteta i planova umjesto na osnovu istorijskih podataka. Podstiče preduzetnički duh i razvoj novih tehnologija u crnogorskoj vojnoj industriji.

Proširene sigurnosne provjere za apsolutno sve zaposlene predstavljaju nepotrebno administrativno opterećenje koje značajno usporava proces zapošljavanja. Ovakvo rješenje ograničava pristup kvalifikovanim kadrovima jer mnogi potencijalni radnici ne žele da prolaze kroz dugotrajne i intruzivne provjere za poslove koji ne uključuju osjetljive aktivnosti. Fokusiranje provjera samo na kritične pozicije će omogućiti brže zapošljavanje stručnjaka koji su neophodni za normalno funkcionisanje kompanija. Smanjiće troškove i za kompanije i za državne organe zadužene za provođenje provjera. Osiguraće da se resursi usmjeravaju na zaista rizične slučajeve umjesto na uniformnu primjenu za sve zaposlene. Povećaće efikasnost sigurnosnog sistema kroz bolju alokaciju nadzornih kapaciteta. Omogućiće fleksibilnije upravljanje ljudskim resursima u dinamičnom poslovnom okruženju. Uskladiće se sa principom proporcionalnosti u primjeni sigurnosnih mjera. Poboljšaće konkurentnost crnogorskih kompanija na međunarodnom tržištu radne snage. Osiguraće da se zaštita kritičnih informacija i procesa odvija na adekvatan način bez nepotrebnog opterećenja ostalih segmenta poslovanja. U konačnom treba umanjiti obim preširoko postavljenih provjera u članu 14 stav 7, ukloniti odredbe koje nisu od ključnog značaja za namjensku industriju.

Crna Gora trenutno nema razvijene kapacitete za izdavanje NATO AQAP sertifikata što bi onemogućilo domaće kompanije da ispune zahtjeve zakona. Priznavanje sertifikata iz zemalja sa uspostavljenim NATO kapacitetima omogućiće kompanijama da počnu sa radom dok se razvijaju domaći kapaciteti. Ova mjera će smanjiti troškove sertifikacije za 50-70% što je posebno važno za manje kompanije. Ubrzaće integraciju crnogorske industrije u globalne lance snabdevanja kroz priznavanje međunarodnih standarda. Podstaci će strateška partnerstva sa regionalnim kompanijama koje već posjeduju potrebne sertifikate. Olakšaće izvoz crnogorskih proizvoda na strana tržišta kroz priznavanje međunarodno priznatih dokaza o kvalitetu. Smanjiće administrativno opterećenje za državne organe koji bi inače morali da razvijaju kompletan sertifikacioni sistem. Osiguraće da se produkti proizvedeni u Crnoj Gori prihvataju na međunarodnom nivou bez dodatnih prepreka. Ojačaće poziciju Crne Gore kao pouzdanog partnera u odbrambenoj industriji kroz

poštovanje međunarodnih standarda. Omogućice postepeni razvoj domaćih sertifikacionih kapaciteta kroz prenos znanja i iskustva. Polise osiguranja od štete u proizvodnji NVO koje član 14 zahtijeva, nije moguće zaključiti na trenutnom tržištu u CG. Osiguravajuće kuće jednostavno odbijaju takav vid saradnje pa nije jasno kako ovaj uslov može biti ispunjen, a predstavlja razlog za odbijanje ! Preformulisati ovaj stav ili ga izbrisati. Formulaciju „i drugom dokumentacijom na zahtjev Stručne komisije“ potrebno je brisati, jer otvara prostor za diskreciono postupanje i zahtijevanje dokumentacije van zakonom propisanog okvira. Član 14 je već izuzetno opširan i strogo postavljen, tako da dodatna otvorena klauzula narušava pravnu sigurnost i predvidljivost postupka. Pribavljanje kompletne dokumentacije biće izuzetno obimno i vremenski zahtjevno. Ostavljanje mogućnosti komisiji da traži 'drugu dokumentaciju' može dovesti do neujednačene primjene zakona i otežati investiciono okruženje. Radi jasnoće, zakonitosti i sprečavanja potencijalnih zloupotreba, dokumentacija mora biti taksativno propisana samim zakonom, bez otvorenih klauzula koje omogućavaju proširenje obaveza mimo teksta zakona.	
Primjedba 9: Član 16 - Pitanja povjerljivosti su značajna i zahtijevaju preciznost radi jedinstvenog tumačenja. Obrazloženje: Odrebe postojećeg člana u nacrtu zakona ne propisuje ništa o nivou obezbeđenja tajnosti dokumentacije, niti ko ima pristup, pod kojim uslovima, da li se dokumentacija smije umnožavati, čuvati na digitalnim uređajima bez enkripcije, razmenjivati putem elektronske pošte i sl. Osim toga, Ministarstvo može sa međunarodnim organizacijama i stranim vladama praktično „slobodno“ razmenjivati tehničku dokumentaciju i ostale informacije koje predstavljaju poslovnu tajnu što nije u skladu sa NATO i EU standardima (ovi podaci se strogo čuvaju). Ova dokumentacija bi trebala biti označena određenim stepenom tajnosti, ne smije postojati mogućnost javnog objavljivanja obzirom da ovi podaci mogu biti od vitalnog interesa za Crnu Goru. Nema odredbe koja bi tretirala odgovornost lica koje bi učinilo povredu tajnosti ovih podataka (trebalo bi razmisliti i o tome ili propisati određeni pravilnik za rukovanje ovim informacijama obzirom na širok krug lica kojima će biti dostupne).	Primjedba je prihvaćena. Ministarstvo obezbeđuje zaštitu svih informacija, podataka i dokumentacije dostavljene od strane pravnog lica u skladu sa propisom o zaštiti poslovne tajne. Takođe, čuvanje tajnih podataka definisano je propisima kojima se uređuje tajnost podataka (već definisano članom 38). Imajući u vidu primjedbe, član 16 je dodatno korigovan. U ovom dijelu, treba imati u vidu i podzakonski akt kojim će se definisati način vršenja poslova Stručne komisije.

Primjedba 10: Član 18 - Ako Stručna komisija utvrdi da podnosilac zahtjeva nije podnio uredan zahtjev u smislu člana 13, 14 i 15 ovog zakona, Stručna komisija će sačiniti Izvještaj o potrebi za dopunom zahtjeva i u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva ga dostaviti Ministarstvu. Ministarstvo će u roku od pet (5) radnih dana podnosiocu zahtjeva dostaviti obavještenje da u roku od 60 dana dopuni zahtjev u skladu sa Izvještajem o potrebi za dopunom zahtjeva, uz mogućnost produženja roka na obrazložen i opravdan zahtjev podnosioca zahtjeva. Ukoliko podnosilac zahtjeva, u roku iz stava 2 ne dostavi dopunu zahtjeva, Ministarstvo će donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva. Stav 4 – briše se Obrazloženje: Postojećom odredbom u nacrtu zakona ostaje jedna praznina koja se mora popuniti. Naime, ne precizira se rok u kojem Stručna komisija mora Ministarstvu dostaviti izvještaj o potrebi za dopunom zahtjeva, pa se sami postupak može odugovlačiti u nedogled. Uzimajući u obzir da bi moglo doći do „čutanja uprave“ te pokretanja upravnog spora, Proizvođači bi mogli doći u situaciju da bi morali obustaviti proizvodnju iako je zahtjev podnijet na vrijeme. Složenost i obim dokumentacije koju je potrebno dostaviti sam po sebi upućuje na to da stav 2 ovog člana mora ostaviti dodatni prostor podnosiocu zahtjeva da obezbijedi neki od dokumenata koji komisija traži. U značajnom broju slučajeva pribavljanje određenog dokumenta ne zavisi samo od podnosioca zahtjeva već vrlo često i od državnog organa ili licenciranog pravnog lica za obavljanje specijalizovanih poslova. Odredbu da se novi zahtjev ne može podnijeti u roku od 6 mjeseci od donošenja rješenja treba izbrisati iz razloga što je prestoga i neproporcionalna te nije u skladu sa EU i NATO praksom.	Primjedba je djelimično prihvaćena. Prva primjedba je prihvaćena i unijet je rok od 30 dana. Druge primjedbe su djelimično prihvaćene u dijelu „u roku iz stava 2“. Dok predloženi rok (60 dana) nije prihvatljiv, između ostalog, imajući u vidu da je jedna od primjedbi sa javne rasprave bila da se značajno skрати rok za izdavanje dozvole. Vezano za poslednju primjedbu, ista se može smatrati djelimično prihvaćenom, skraćanjem roka iz stava 4 (sa 6 na 3 mjeseca).
Primjedba 11: Član 19 - Ako se utvrdi da podnosilac zahtjeva ne ispunjava neke od uslova iz člana 13, 14 i 15 ovog zakona, Stručna komisija će sačiniti Izvještaj o potrebi otklanjanja nedostataka i u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva ga dostaviti Ministarstvu.	Primjedba je djelimično prihvaćena. Prva primjedba je prihvaćena i unijet je rok od 30 dana. Druge primjedbe su djelimično prihvaćene u dijelu „u roku iz stava 2“. Dok predloženi rok (60 dana) nije prihvatljiv, između ostalog, imajući u vidu da je jedna od primjedbi sa javne rasprave bila da se značajno skрати rok za izdavanje dozvole.

Ministarstvo će u roku od pet (5) radnih dana od prijema izvještaja o potrebi otklanjanja nedostataka dostaviti podnosiocu zahtjeva obavještenje da utvrđene nedostatke otkloni u roku od 60 dana, u skladu sa navedenim izvještajem. Na obrazložen i opravdan zahtjev podnosioca zahtjeva, Ministarstvo može produžiti rok za otklanjanje nedostataka. Ukoliko podnosilac zahtjeva, u roku iz stava 2 ne otkloni nedostatke, Ministarstvo će donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva. Obrazloženje: Ne precizira se rok u kojem Stručna komisija mora Ministarstvu dostaviti izvještaj o potrebi za otklanjanjem nedostataka, pa se sami postupak može odugovlačiti u nedogled. Uzimajući u obzir da bi moglo doći do „ćutanja uprave“ te pokretanja upravnog spora (koji traje dugo), Proizvođači bi mogli doći u situaciju da bi morali obustaviti proizvodnju iako je zahtjev podnijen na vrijeme. Složenost i obim dokumentacije koju je potrebno dostaviti, te svi široko postavljeni uslovi i standardi, sami po sebi upućuju na to da stav 2 ovog člana mora ostaviti dodatni prostor podnosiocu zahtjeva da eventualne nedostatke otkloni u skladu sa mišljenjem komisije. U značajnom broju slučajeva pribavljanje određenog dokumenta odnosno otklanjanje nedostatka na koji uputi komisija ne zavisi samo od podnosioca zahtjeva već vrlo često i od državnog organa ili licenciranog pravnog lica za obavljanje specijalizovanih poslova, pa se ova realna činjenica mora uzeti u obzir, pogotovo kad su u pitanju složeni procesi koji prate proizvodnju NVO. Odredbu da se novi zahtjev ne može podnijeti u roku od 6 mjeseci od donošenja rješenja treba izbrisati iz razloga što je prestoga i neproporcionalna te nije u skladu sa EU i NATO praksom. Nema bilo kakve gradacije u odnosu na to šta bi bili „ozbiljni“ propusti da se ovako drastična mjera primijeni.	
Primjedba 12: Član 23 - Stav 1 - Ministarstvo će Proizvođaču oduzeti dozvolu, u slučaju da: 2.) ako se utvrdi da je podnosilac zahtjeva dao netačne podatke ili prikrio činjenice koje su od odlučujućeg značaja za izdavanje dozvole; 3.) je došlo do promjena kod Proizvođača kojima se krše odredbe ovog zakona, drugih zakona i propisa koje mogu u značajnoj mjeri da negativno utiču na zaštitu i zdravlje na radu, zaštitu životne sredine, zaštitu od požara, tehničko-	Primjedba je djelimično prihvaćena. Tačka 2 je djelimično prihvaćena. Prihvata se u dijelu koji se odnosi na „netačne podatke“, a ne prihvata u dijelu prikrivanja činjenica. Stručna komisija ne može da cijeni namjeru prikrivanja „činjenice koje su od odlučujućeg značaja za izdavanje dozvole“. Tačka 3 nije prihvatljiva jer je predloženo već definisano tačkom 7 ovog člana. Takođe, u ovom dijelu biće brisana formulacija „dr.“ Primjedba koja se odnosi na tačku 5 nije prihvatljiva, jer Zakon jasno definiše uslove na osnovu kojih se izdaje dozvola i obavezu

tehnoloških nesreća i ostalih rizika, kapaciteta za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, a koje Proizvođač ne otkloni u ostavljenom roku; 5.) pisanim putem ne obavijesti Ministarstvo o promjeni podataka koji su od odlučujućeg značaja za izdavanje dozvole 14.) ako je osnivač, odgovorno lice u pravnom licu, odgovorno lice za proizvodni proces i lice za rukovanje eksplozivnim, zapaljivim i drugim opasnim materijama u periodu trajanja dozvole osuđena za krivično djelo iz člana 14 ovog zakona, a Proizvođač ne preduzme mjere za otklanjanje tog rizika. 15.) ako se utvrde nove činjenice i dokazi od odlučujućeg značaja za ispunjenost uslova izdate dozvole, koje Proizvođač ne može otkloniti ili koje svojim karakterom onemogućavaju dalji rad u skladu sa ovim zakonom. Stav 4 – Ministarstvo ne snosi odgovornost za štetu nastalu zakonitim oduzimanjem dozvole. Obrazloženje: Član 23 ovog nacrta je prestrogo i preširoko postavljen. Ministarstvo dozvolu može oduzeti za bukvalno bilo šta. U praksi dobijena dozvola može se oduzeti zbog jedne administrativne greške, jednog propusta radnika naročito u pogledu tačaka gdje su sugerisane izmjene. Čak i u slučaju da se prihvate sve navedene sugestije ovaj član ostaje izuzetno restriktivan. Jezičkim tumačenjem odredbi ovog člana može se doći do apsurda da se bukvalno za sitnicu (tačka 3 i 5) može oduzeti dozvola. Zakonom se između ostalog propisuje obaveza dostavljanja dokaza o ispunjenosti posebnih uslova za skoro sve zaposlene što će u praksi biti veoma obimna dokumentacija obzirom na broj zaposlenih lica kod Proizvođača pa treba u najmanju ruku ostaviti određeni prostor za otklanjanje nepravilnosti. U praksi se može desiti da lice za rukovanje eksplozivima bude osuđeno za neko od navedenih krivičnih djela te nije jasno, zašto bi proizvođač izgubio dozvolu ako je blagovremeno preduzeo odgovarajuće mjere za uklanjanje rizika. Oduzimanje dozvole praktično bi značilo gašenje firme ako se uzmu postojeće odredbe nacrta ovog zakona. Potpuno isključivanje odgovornosti Ministarstva za oduzimanje dozvole nije prihvatljivo jer je u suprotnosti sa principima pravne sigurnosti i načelom zakonitosti. Oduzimanje dozvole ima široke i dalekosežne posljedice (pratično gašenje firme, gubitak posla za veliki broj zaposlenih, nerealizovani vrijedni ugovori itd.) pa mora postojati mehanizam odgovornosti za nezakonito i	Proizvođača da o promjeni istih obavijesti Ministarstvo u skladu sa ovim propisom. Tačka 14 nije prihvatljiva, jer proizvođač ne može da preduzme mjere za otklanjanje rizika da li će neko lice izvršiti ili biti osuđeno za neko krivično djelo. Tačka 15 nije prihvatljiva, propisom je jasno definisano Oduzimanje dozvole i brisanje iz registra. Vezano za stav 4 člana 23, primjedba nije prihvatljiva jer odgovornost za štetu nije predmet ovog zakona. Svakako, „zakonito oduzimanje dozvole“, a kako se navodi u primjedbi, ne može biti razlog za odgovornost.
---	--

proizvoljno postupanje obzirom na veoma široko postavljena ovlaštenja komisije i Ministarstva.	
Primjedba 13: Član 24 - Proizvođač kojem je dozvola oduzeta može podnijeti novi zahtjev za dobijanje dozvole nakon otklanjanja nepravilnosti zbog kojih je dozvola oduzeta, najranije po isteku roka koji Ministarstvo odredi u zavisnosti od težine povrede, a koji ne može biti duži od 12 mjeseci od donošenja rješenja o oduzimanju dozvole. Obrazloženje: Predložena izmjena člana 24 zasniva se na potrebi da se pravna posljedica oduzimanja dozvole uskladi sa načelima proporcionalnosti, individualizacije upravnih mjera i dobre prakse u oblasti licenciranja u EU i NATO državama. Važeći tekst člana 24 predviđa jedinstven rok od 12 mjeseci za ponovno podnošenje zahtjeva bez obzira na prirodu, težinu, uzrok ili okolnosti povrede zbog kojih je dozvola oduzeta. Ovakvo rješenje ne pravi razliku između težih i lakših povreda pa svaka nepravilnost podrazumijeva istu sankciju. Ne uzima se u obzir ni mogućnost otklanjanja nepravilnosti, te bi se zbog jednog propusta praktično paralisala ionako ranjiva namjenska industrija Crne Gore.	Primjedba nije prihvatljiva. Prilikom definisanja ove norme značajno je skraćen rok koji je definisan Zakonom o spoljnoj trgovini naoružanja i vojne opreme, a koji je i od značaja za implementaciju ovog propisa.
Primjedba 14: Novi član <i>Trenutno stoji:</i> Nema posebne procedure za strateške proizvode. <i>Predlažemo:</i> "Uvesti fast-track proceduru za proizvode od strateškog interesa sa rokom odlučivanja od 30 dana." Obrazloženje: Uvođenje fast-track procedure omogućice brži razvoj kritičnih tehnologija i proizvoda od strateškog značaja za nacionalnu bezbjednost. Ova mjera će poboljšati konkurentnost Crne Gore u oblastima gdje posluje brzo i fleksibilno. Omogućice brže reagovanje na emergentne bezbjednosne izazove i potrebe Vojske Crne Gore. Podstaeće kompanije da ulažu u istraživanje i razvoj naprednih tehnologija sa jasnijom perspektivom komercijalizacije. Smanjiće barijere za inovativne startape koji razvijaju revolucionarna rješenja. Uskladiće se sa praksom naprednih zemalja koje imaju posebne procedure za strateške projekte. Povećaće atraktivnost Crne Gore za strane investitore u	Primjedba nije prihvaćena. Pomenuto nije predmet ovog propisa.

visokotehnološkom sektoru. Omogućuje bolju koordinaciju između naučno-istraživačkih institucija i privrede u razvoju novih proizvoda. Osigurava da se resursi usmjeravaju na projekte sa najvećim strateškim doprinosom. Ojačati će poziciju Crne Gore kao inovativne zemlje sposobne za brzo usvajanje novih tehnologija.	
Primjedba 15: Novi član <i>Trenutno stoji:</i> Nema regulative za prototipove. <i>Predlažemo:</i> "Proizvodnja do pet (5) prototipova godišnje za potrebe istraživanja, razvoja i testiranja ne zahtijeva dozvolu za serijsku proizvodnju, pod uslovom da se prototipovi koriste isključivo za testiranje i ne stavlja u promet." Obrazloženje: Ova odredba rješava temeljni paradoks u predloženom zakonu gdje kompanije ne mogu testirati prototipove bez dozvole, a ne mogu dobiti dozvolu bez testiranih prototipova. Omogućuje legalno testiranje i razvoj novih proizvoda bez nepotrebnih birokratskih prepreka. Podstaci će inovacije i eksperimentisanje kroz omogućavanje iterativnog razvoja proizvoda. Smanjuje vrijeme i troškove razvoja za startape i male kompanije koje nemaju kapacitete za kompleksne procedure. Omogućuje kompanijama da dokažu funkcionalnost i efikasnost proizvoda prije ulaganja u skupe sertifikacione procese. Uskladiće se sa praksom naprednih zemalja gdje je R&D izuzet od najstrožih regulativa. Povećaće konkurentnost crnogorskih kompanija kroz mogućnost bržeg testiranja i poboljšanja proizvoda. Osigurava da se inovacije ne odvijaju u sivoj zoni ili van zemlje zbog previše restriktivnih propisa. Podstaje saradnju između akademije i industrije u razvoju novih tehnologija. Omogućuje bolje korišćenje domaćih istraživačkih kapaciteta za potrebe vojne industrije.	Primjedba nije prihvaćena. Naime, treba imati u vidu već definisano članom 4.
Primjedba 16: Novi član - Trenutno stoji: Nema odredbe o priznavanju postojećih sertifikata. <i>Predlažemo:</i> "Sertifikati, dozvole i potvrde izdate prije stupanja na snagu ovog zakona smatraju se važećim tokom prelaznog perioda od 5 godina, odnosno do izdavanja novih sertifikata." Obrazloženje:	Primjedban nije prihvaćena. Naime, treba imati u vidu prelazne i završne odredbe.

Priznavanje postojećih sertifikata spriječava nepotrebno dupliranje sertifikacionih procesa koji su skupi i vremenski zahtjevni. Ova mjera poštuje postojeći rad i standarde kompanija koje su već dokazale svoj kvalitet kroz prethodne procedure. Smanjuje troškove tranzicije za postojeće kompanije koje bi inače morale ponovo da prolaze kroz kompletan sertifikacioni proces. Omogućuje kontinuitet u poslovanju bez prekida u proizvodnji usled čekanja na nove sertifikate. Uskladiće se sa principom pravne sigurnosti i očekivanjima privrednih subjekata koji su uložili u sertifikaciju. Poboľjšaće odnose između države i privatnog sektora kroz poštovanje prethodno postignutih standarda. Omogućuje da se resursi usmjeravaju na poboljšanje kvaliteta umjesto na ponavljanje postojećih procedura. Smanjuje opterećenje za sertifikacione organe koji bi inače bili preopterećeni zahtjevima za ponovnu sertifikaciju. Osigurava da se prelazak na nove standarde odvija postepeno i kontrolisano. Ojačati će konkurentnost postojećih kompanija kroz očuvanje njihovog tržišnog položaja tokom tranzicije.	
Primjedba 17: Novi član - Trenutno stoji: Nema regulative za uništavanje prototipova. <i>Predlažemo:</i> "Prototipovi se po završetku testiranja mogu uništiti pod nadzorom nadležnog organa, čuvati u posebno osiguranom prostoru ili demilitarizovati uklanjanjem kritičnih komponenti, zavisno od procjene rizika." Obrazloženje: Fleksibilan pristup uništavanju prototipova uzima u obzir različite bezbjednosne rizike, vrijednost intelektualne svojine i mogućnost daljeg razvoja. Ovaj amandman će omogućiti kompanijama da odaberu najpogodniju opciju u skladu sa sopstvenim tehničkim i bezbjednosnim potrebama. Uništavanje pod nadzorom nadležnog organa spriječice zloupotrebu nedovršenih ili eksperimentalnih proizvoda kojima može upravljati nestabilna ili neprovjeren tehnologija. Čuvanje u posebno obezbijeđenom prostoru omogućice dalji razvoj i unapređenje proizvoda bez potrebe za njihovom ponovnom proizvodnjom. Demilitarizacija uklanjanjem kritičnih komponenti omogućice čuvanje vrijednih dijelova za buduće projekte. Ova mjera će smanjiti odgovornost kompanija za potencijalne nesreće ili zloupotrebe nedovršenih proizvoda. Uskladiće se sa ekološkim standardima kroz kontrolisano uništavanje opasnih materijala. Osigurava da se svi prototipovi adekvatno	Primjedba nije prihvaćena. Treba imati u vidu već definisano članom 4.

evidentiraju i prate tokom njihovog životnog ciklusa. Poboljšaće efikasnost korišćenja resursa kroz ponovno korišćenje komponenti gdje je to moguće. Ojačaće bezbjednosne protokole kroz jasne procedure za rukovanje prototipovima tokom i nakon testiranja.	
Primjedba 18: Novi član - Trenutno stoji: Nema podrške za izvoz. <i>Predlažemo:</i> "Dodati član: Ministarstvo pruža podršku domaćim proizvođačima u pristupu međunarodnim tržištima kroz informacije, posredovanje i promociju." (RAZMISLITI O FINANSIJSKOJ PODRŠCI) Obrazloženje: Aktivna podrška izvozu je ključna za opstanak i rast vojne industrije u maloj zemlji kao što je Crna Gora. Ova odredba će omogućiti domaćim kompanijama da konkurišu na globalnom tržištu uz pomoć državnih institucija. Poboljšaće pristup informacijama o tenderskim procedurama i zahtjevima stranih kupaca što je često prepreka za male kompanije. Olakšaće posredovanje u kontaktima sa potencijalnim stranim partnerima i kupcima kroz službene kanale. Povećaće vidljivost crnogorskih proizvoda na međunarodnim sajmovima i izložbama kroz zajedničku promociju. Smanjiće troškove ulaska na nova tržišta koji su često previsoki za pojedinačne kompanije. Osiguraće koordinaciju između različitih državnih organa u podršci izvozniciima vojne opreme. Poboljšaće imidž Crne Gore kao pouzdanog izvoznika kvalitetne vojne opreme. Podstaje razvoj specijalizovanih proizvoda prilagođenih zahtjevima specifičnih tržišta. Ojačati će ekonomsku diplomatiju kroz uključivanje vojnoprivredne saradnje u bilateralne odnose.	Primjedba nije prihvaćena. Nije predmet ovog zakona.
Primjedba 19: Novi član - Trenutno stoji: Nema odredbe o digitalizaciji. <i>Predlažemo:</i> "Uvesti obavezu razvoja digitalne platforme za podnošenje zahtjeva, praćenje postupaka i elektronsku komunikaciju sa svim nadležnim organima." Obrazloženje: Digitalna platforma će ubrzati sve administrativne procedure kroz automatizaciju podnošenja zahtjeva i praćenja njihovog toka. Ova mjera će	Primjedba nije prihvaćena. Nije predmet ovog zakona.

smanjiti obim papirne dokumentacije i povezane troškove za kompanije i državne organe. Omogućiti transparentno praćenje vremena obrade zahtjeva, što će unaprijediti odgovornost državnih službenika. Poboljšaće komunikaciju između kompanija i nadležnih organa putem centralizovanog informacionog sistema. Smanjiti mogućnost grešaka u dokumentaciji kroz primjenu standardizovanih digitalnih obrazaca. Omogućiti daljinsko podnošenje zahtjeva, što je od posebnog značaja za kompanije koje se nalaze izvan glavnog grada. Povećaće efikasnost koordinacije između različitih državnih organa uključenih u postupak. Uskladiće Crnu Goru sa digitalnim standardima Evropske unije u oblasti javne uprave. Smanjiti rizik od korupcije kroz veću transparentnost svih koraka u proceduri. Ojačaće konkurentnost crnogorske privrede kroz modernizaciju i unapređenje poslovnog okruženja.	
Primjedba 20: Novi član - Trenutno stoji: Nema podrške za razvoj industrije. <i>Predlažemo:</i> "Osnovati Centar za vojnu industriju Crne Gore koji će pružati kapacitete za istraživanje i razvoj, grupnu sertifikaciju, obuku i podršku za izvoz domaćim proizvođačima." Obrazloženje: Centar za vojnu industriju će stvoriti koordinisani ekosistem koji podržava razvoj cjelokupnog sektora kroz zajedničke resurse i ekspertizu. Ova institucija će obezbijediti kapacitete za istraživanje i razvoj, koji su često finansijski nedostupni manjim kompanijama. Grupna sertifikacija će smanjiti troškove za manje subjekte kroz zajedničko angažovanje sertifikacionih tijela. Programi obuke će podići nivo stručnosti kadrova u industriji kroz specijalizovane programe usmjerene na vojne standarde. Podrška za izvoz će omogućiti manjim kompanijama pristup međunarodnom tržištu uz stručnu institucionalnu pomoć. Centar će poslužiti kao platforma za saradnju između akademije, industrije i države u razvoju novih tehnologija. Omogućiće efikasnije korišćenje evropskih fondova i programa namijenjenih razvoju odbrambene industrije. Poboljšaće koordinaciju između različitih državnih institucija u pružanju podrške industriji. Ojačaće poziciju Crne Gore u regionalnoj i evropskoj odbrambenoj zajednici. Osiguraće dugoročnu održivost sektora namjenske industrije kroz strateško upravljanje i institucionalnu podršku.	Primjedba nije prihvaćena. Osnivanje Centra za vojnu industriju Crne Gore kao posebne institucije nije neposredni predmet ovog, što je i utemeljeno u uporednoj praksi koja ne prepoznaje Centar za vojnu industriju kao specifičnu instituciju koja se osniva zakonom o proizvodnji naoružanja i vojne opreme. Međutim, predlog se odnosi na specifičnu inicijativu u smislu koordinacije, razvoja i podrške vojnoj industriji, posebno u oblasti istraživanja i razvoja, sertifikacije, izvoza, koja se u cilju podrške proizvođačima i unapređenja konkurentnosti vojne industrije, u narednom periodu može razmotriti u skladu sa potrebama i strateškim interesima države.

Primjedba 21: Novi član - Trenutno stoji: Nema praćenja efekata zakona <i>Predlažemo:</i> "Uvesti obavezu godišnjeg izvještaja o efektima zakona koji prati: broj aktivnih proizvođača, obim izvoza, broj zaposlenih, inovacioni kapacitet i integraciju u globalne lance." Obrazloženje: Redovno praćenje efekata zakona omogućuje evaluaciju njegovog stvarnog uticaja na industriju i privredu. Ovaj mehanizam će obezbijediti da se politika razvoja industrije zasniva na činjenicama, a ne na pretpostavkama. Praćenje broja aktivnih proizvođača pokazuje da li zakon podstiče ili ograničava konkurenciju i diverzifikaciju. Obim izvoza biće pokazatelj konkurentnosti crnogorskih proizvoda na globalnom tržištu. Broj zaposlenih ukazuje na doprinos industrije zapošljavanju i zadržavanju stručnog kadra u zemlji. Inovacioni kapacitet će pratiti sposobnost industrije da razvija nove tehnologije i proizvode. Integracija u globalne lance vrijednosti pokazuje stepen povezanosti crnogorske industrije sa međunarodnim partnerima. Godišnji izvještaji omogućuje donosiocima odluka da pravovremeno reaguju na identifikovane probleme. Pобољшаће odgovornost državnih institucija za postizanje definisanih ciljeva razvoja industrije. Osigurava transparentnost u sprovođenju industrijske politike kroz javno dostupne podatke. Omogućuje kontinuirano unapređenje regulative kroz učenje iz iskustva i prilagođavanje promjenjivim uslovima.	Primjedba nije prihvaćena. Treba imati u vidu, da je predloženo već obuhvaćeno propisom (Planom proizvodnje koji sadrži značajan broj informacija, ali i čl. 17, 39 i 46), kao i podzakonskim aktima koji će biti donijeti u cilju implementacije ovog propisa.
Primjedba 22: Novi član - Trenutno stoji: Nema mehanizma za kontinuirani dijalog. <i>Predlažemo:</i> "Osnovati Stalnu radnu grupu za vojnu industriju sa predstavnicima svih relevantnih ministarstava, privrede, akademije i civilnog društva koja se sastaje kvartalno." Obrazloženje: Stalna radna grupa će obezbijediti kontinuirani dijalog između svih relevantnih aktera uključenih u razvoj vojne industrije. Ovaj mehanizam će spriječiti donošenje neadekvatnih propisa kroz sistemsko uključivanje stručnjaka i	Primjedba nije prihvaćena. Uključivanje Stalne radne grupe za vojnu industriju u ovaj zakon nije neophodno, imajući u vidu da Zakon uređuje proizvodnju naoružanja i vojne opreme, izdavanje dozvole za proizvodnju, industrijsku bezbjednost, nadzor i druga pitanja od značaja za proizvodnju naoružanja i vojne opreme. Uspostavljanje mehanizma Stalne radne grupe se može razmotriti posebnim aktom Vlade, u cilju strateškog planiranja u oblasti vojne industrije, koordinacije politika, dijaloga i saradnje sa privatnim sektorom.

praktičara u proces kreiranja javnih politika. Omogućuje brzo rješavanje operativnih problema sa kojima se kompanije suočavaju u svakodnevnom poslovanju. Poboljšaće koordinaciju između različitih resora koji imaju nadležnosti u ovoj oblasti. Uključivanje akademske zajednice obezbijediće primjenu najnovijih naučnih i tehnoloških dostignuća u razvoju industrije. Participacija civilnog društva doprinijeće usklađivanju razvoja sektora sa demokratskim vrijednostima i načelima transparentnosti. Kvartalni sastanci omogućuje pravovremeno reagovanje na promjene u tržišnom i regulatornom okruženju. Poboljšaće komunikaciju i međusobno razumijevanje između javnog i privatnog sektora. Osiguraće da se industrijska politika oblikuje u skladu sa stvarnim potrebama i mogućnostima privrede. Ojačaće partnerstvo između države i privrednog sektora u ostvarivanju zajedničkih ciljeva. Omogućuje da se iskustva iz primjene zakona koriste za njegovo kontinuirano unapređivanje i prilagođavanje.	
Primjedba 23: Član 9 - Trenutno stoji: Član 9 stav 1: "Stranom investitoru može se odobriti ulaganje u oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme pod uslovima utvrđenim propisima koji regulišu strane investicije i u skladu s ovim zakonom, a ukoliko ne postoje bezbjednosne smetnje sa aspekta nacionalne bezbjednosti." <i>Predlažemo:</i> Član 9 - Strane investicije Strani investitori imaju pravo na ulaganje u proizvodnju naoružanja i vojne opreme pod istim uslovima kao i domaća pravna lica. Pravo stranog investitora može se ograničiti isključivo iz razloga zaštite nacionalne bezbjednosti, koju sprovodi Agencija za nacionalnu bezbjednost. Organ iz stava 2 dužan je da donese odluku o sigurnosnoj provjeri u roku od 30 dana od podnošenja urednog zahtjeva. Obrazloženje: Predloženo rješenje eksplicitno definiše da strani investitori imaju ista prava kao i domaća pravna lica, čime se otklanja mogućnost proizvoljnog i diskriminatornog tumačenja. Procedura se ograničava isključivo na suštinsku bezbjednosnu provjeru, koja predstavlja jedini legitimni osnov za ograničavanje	Primjedba nije prihvaćena. Naime, treba imati u vidu da se prilikom definisanja norme vodilo računa o važećem zakonodavnom okviru.

stranih ulaganja u ovu oblast. Usklađeno je sa pravnim tekovinama Evropske unije, jer prati princip slobode kretanja kapitala i standarde iz EU acquis-a koji propisuju da su ograničenja dozvoljena samo radi zaštite nacionalne bezbjednosti. Uvođenje jasnog roka od 30 dana za sprovođenje bezbjednoske provjere obezbijediće pravnu sigurnost, predvidivost postupka i smanjenje mogućnosti administrativnih odugovlačenja. Ovakvo normativno rješenje podstiče investicije, povećava konkurentnost sektora i doprinosi transparentnosti postupka, uz očuvanje neophodnih bezbjednosnih garancija države.	
Primjedba 24: Novi član - Trenutno stoji: Visoki troškovi bez jasne strukture <i>Predlažemo:</i> "Uvesti jasnu strukturu troškova sa maksimalnim iznosima za sve administrativne takse i naknade, uz mogućnost rate za male kompanije i startupe." Obrazloženje: Jasna struktura troškova će smanjiti neizvjesnost za kompanije u planiranju svojih budžeta za usklađivanje sa zakonskim zahtjevima. Ograničavanje maksimalnih iznosa sprečava proizvoljno namećenje previsokih naknada koje bi mogle onemogućiti manje kompanije. Mogućnost rate omogućava malim kompanijama i startupima da rasporede troškove tokom vremena što olakšava njihovo finansiranje. Smanjiće finansijsko opterećenje za kompanije koje se suočavaju sa višestrukim troškovima različitih procedura. Povećaće transparentnost u korišćenju sredstava koja kompanije plaćaju za administrativne usluge. Uskladiće se sa principom proporcionalnosti gdje se troškovi određuju prema stvarnim troškovima pružanja usluga. Omogućiće bolje planiranje prihoda državnog budžeta od ovih aktivnosti kroz predvidljive tokove. Smanjiće mogućnost korupcije kroz jasno definisane i objavljene tarife za sve usluge. Poboľjšaće konkurentnost crnogorske industrije kroz smanjenje ukupnih troškova poslovanja. Osiguraće da se administrativni troškovi ne postanu prepreka za inovacije i razvoj nove djelatnosti.	Primjedba nije prihvaćena. Ispunjenost uslova za izdavanje dozvola dokazuje se dokumentima (koji su definisani ovim propisom) i uz zahtjev se ne prilaže plaćena administrativna taksa. Ostale nadoknade i takse definisane su drugim propisima.
Primjedba 25:	Primjedba nije prihvaćena.

Član 49 - Trenutno stoji: "Pravno lice... dužno je da uskladi poslovanje... u roku od godinu dana... najkasnije 60 dana... dužno je da podnese zahtjev" <i>Predlažemo:</i> "Pravno lice koje se već bavi proizvodnjom naoružanja i vojne opreme dužno je da podnese zahtjev za izdavanje dozvole u roku od 24 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona." Usaglašavanje poslovanja vrši se postepeno u roku od 5 godina." Obrazloženje: Postojeće kompanije, kao što su „Polix“ i „Tara“, objektivno se ne mogu uskladiti sa novim zahtjevima u roku od jedne godine, imajući u vidu kompleksnost procedura i obim propisanih obaveza. Produženje roka na 24 mjeseca za podnošenje zahtjeva i pet godina za potpuno usaglašavanje omogućuje postepeno prilagođavanje bez prekida u proizvodnji. Ova mjera će očuvati radna mjesta i stručno znanje sticano tokom višedecenijskog rada ovih kompanija. Omogućuje planiranje investicija u modernizaciju kapaciteta bez pritiska nerealnih rokova. Spriječiće gubitak tržišta i ugovora tokom tranzicionog perioda, što bi u suprotnom moglo dovesti do stečaja privrednih subjekata. Uskladiće se sa praksom država regiona koje su prilikom usvajanja sličnih zakona propisivale znatno duže prelazne rokove. Smanjiće finansijski teret za kompanije koje bi u suprotnom morale istovremeno obavljati redovno poslovanje i ulagati značajna sredstva u usklađivanje. Ojačaće povjerenje privrednog sektora u državne institucije kroz realan i fazni pristup tranziciji. Osiguraće kontinuitet snabdijevanja Vojске Crne Gore domaćim proizvodima tokom perioda prilagođavanja. Omogućuje da se iskustvo i tehničko znanje postojećih kompanija iskoristi u kreiranju planova implementacije novog zakona.	U ovom dijelu Nacrt propisa ne uvodi ograničavajuću normu, pa se tako u članu 49 stav 4 navodi sledeće „Pravnom licu iz stava 1 ovog člana nastavljaju da važe prava iz pojedinačnih akata koja su donijeli nadležni državni organi do okončanja postupka izdavanje dozvole, osim u slučajevima propisanim ovom zakonom“. Traženim produženjem roka na 24 mjeseca za podnošenje zahtjeva i pet godina za potpuno usaglašavanje, ostavlja se dug rok za usklađivanje i u tom smislu i funkcionisanje van usvojenog zakonodavnog roka.
Primjedba 26: Član 49 - Trenutno stoji: "Pravno lice... koje ne podnese zahtjev... prestaju da važe prava iz pojedinačnih akata" <i>Predlažemo:</i> "Pravna lica koja posjeduju važeće dozvole smatraju se privremeno ovlašćenim za nastavak rada do donošenja odluke po novom zahtjevu, pod uslovom da su podnijela zahtjev u roku od 24 mjeseca." Obrazloženje:	Primjedba nije prihvaćena. Veza odgovor na primjedbu 25: U ovom dijelu nacrt propisa ne uvodi ograničavajuću normu, pa se tako u članu 49 stav 4 navodi sledeće „Pravnom licu iz stava 1 ovog člana nastavljaju da važe prava iz pojedinačnih akata koja su donijeli nadležni državni organi do okončanja postupka izdavanje dozvole, osim u slučajevima propisanim ovom zakonom“. Traženim produženjem roka na 24 mjeseca za podnošenje zahtjeva i pet godina za potpuno usaglašavanje (veza prethodna primjedba),

Automatski prestanak prava postojećih subjekata usljed administrativnih kašnjenja predstavlja neprihvatljiv rizik za kompanije koje imaju višedecenijsko iskustvo u oblasti namjenske industrije. Predložena izmjena će spriječiti trenutni prekid poslovanja za pravna lica koja su zahtjev podnijela u propisanom roku, ali se nalaze u proceduri odlučivanja. Obezbjediće kontinuitet proizvodnje i isporuke proizvoda postojećim kupcima tokom tranzicionog perioda. Usklađuje se sa ustavnim načelima zaštite stečenih prava, pravne sigurnosti i legitimnih očekivanja privrednih subjekata. Smanjiće pritisak na kompanije koje moraju u kratkom roku pribaviti obimnu i kompleksnu dokumentaciju. Omogućuje da se ocjena ispunjenosti uslova vrši na osnovu stvarnih kapaciteta i tehničkih standarda, a ne formalnih administrativnih ograničenja. Povećaje predvidljivost poslovanja u periodu primjene novog regulatornog okvira. Osigurava da se iskustvo i kapaciteti postojećih kompanija ne izgube zbog proceduralnih prepreka. Ojačava pravni položaj proizvođača u odnosu na državne organe kroz uvođenje jasnog prelaznog režima. Omogućuje da se fokus regulatornog postupka usmjeri na stvarne aspekte bezbjednosti i kvaliteta umjesto na formalističke birokratske zahtjeve.	ostavlja se dug rok za usklađivanje i u tom smislu i funkcionisanje van usvjenog zakonodavnog roka.
„TARA AEROSPACE“ A.D. MOJKOVAC	
Primjedba 1: PRIMJEDBA na Član 4 stav 1 tačka 14 a u vezi sa Članom 14 stav 1 tačka 12. Obrazloženje: Članom 4 stav 1 tačka 14 predviđeno je šta se podrazumijeva pod stručnim izrazom "tehnička dokumentacija". Članom 14 stav 1 tačka 12 predviđena je obaveza aplikanta da dostavi tehničku dokumentaciju za proizvodnju NVO ovjerenu od strane odgovornog lica. Kako po predloženom nacrtu zakona, tehnička dokumentacija obuhvata konstruktivnu dokumentaciju, tehnološke postupke uključujući crteze djelova i alata, kao i postupke za izradu i montažu, i postupak ispitivanja, to predstavlja cjelokupan know-how za proizvodnju. Pored činjenice da, za svaki proizvod, obim dokumentacije je preko par stotina strana, a imamo oko 200 proizvoda. Pored velikog obima, dostavljanje dokumentacije u ovoj formi bi predstavljalo objelodanjivanje cjelokupne intelektualne svojine društva. Napominjemo da ni	Primjedba nije prihvaćena. Naime Stručna komisija mora imati kompletnu dokumentaciju, imajući u vidu specifičnost proizvodnog procesa, a kako bi adekvatno sagledala predmetni zahtjev prilikom odlučivanja o izdavanju dozvole. Takođe, ovaj član, ali i primjedba, se ne mogu posmatrati odvojeno od člana 16 ovog Nacrta, koji propisuje zaštitu povjerljivosti informacija, podataka i dokumentacije.

naši zaposleni, menadžment i akcionari nemaju pristup cjelokupnoj tehničkoj dokumentaciji, već svaki zaposleni koji je ovlašten ima pristup samo dijelu za čiju je proizvodnju zadužen. Kao privredno društvo koje nije u većinskom državnom vlasništvu i čije poslovanje se gotovo stoprocentno odnosi na proizvodnju NVO za potrebe izvoza, smatramo da bi trebalo citirane tačke korigovati. Predlažemo da se citirana norma izmijeni na način da se pod terminom "tehnička dokumentacija podrazumijeva skraćeni opis proizvoda, sa osnovnom namjenom i generalnim karakteristikama bez uputstava za izradu.	
Primjedba 2: Primjedba se odnosi na Član 7 - Plan proizvodnje NVO. Obrazloženje: a) Smatramo da je neophodno korigovati Član 7 stav 2 (tačke 2 i 6) i stav 3, jer se u datom nacrtu Zakona pomenuti stav može jedino tumačiti tako da se isključivo odnosi na proizvodnju NVO za potrebe organa državne uprave za poslove odbrane. Shodno tako postavljenom rješenju u nacrtu zakona, od nas kao izвозno orijentisane kompanije se može zahtijevati dostavljanje npr. opisa tehnoloških postupaka, ključnih dobavljača sirovina i slično, što je često sadržaj zahtjeva kupaca, čijim otkrivanjem potencijalno ulazimo na teren nelojalne konkurencije i kršenja ugovorom definisanih odredbi o povjerljivosti. S obzirom da je naša proizvodnja 99% orijentisana za potrebe globalnog tržišta (što znači da se proizvodnja organizuje u skladu sa potrebama tržišta u toku tekuće godine, odnosno nakon zaključenja poslovnog ugovora sa kupcem), stava smo (u praksi dokazanog) da se efikasan i upotrebljiv plan proizvodnje ne može planirati dugoročno, a posebno ne za period koji je naveden (10 godina). Kontinuirano prisutni na globalnom tržištu NVO, ukazujemo da u savremenim uslovima je teško planirati šta će se proizvoditi za naredne dvije (2) godine, a kamoli za deset (10) godina. U svom portfoliju imamo definisane proizvode. Gotovo svake godine na zahtjev kupca ili razvojem proizvoda osvajamo i nudimo potpuno nove proizvode. Upravo to ukazuje na nesvrishodnost ovako postavljenog rješenja u zakonu. Ukoliko bi predloženo rješenje ostalo u neizmijenjenom	Primjedba je djelimično prihvaćena. a) Primjedba je djelimično prihvaćena. Naime Stručna komisija mora imati kompletnu dokumentaciju kako bi adekvatno sagledala predmetni Zahtjev i izdala predmetnu dozvolu. Samim tim Plan proizvodnje za potrebe Sistema odbrane i stranog kupca, a za potrebe odlučivanja Stručne komisije, mora imati sve predviđene elemente. Članom 16 ovog Nacrta je propisana obaveza čuvanja podataka. Time se ne remeti poslovna saradnja proizvođača i stranog kupca. Ovaj Nact zakona ne propisuje sadržaj ugovornih obaveza između proizvođača i stranog kupca. Ono što je djelimično prihvatljivo jeste period na koji se Plan donosi i to na 5 godina. b) Primjedba nije prihvaćena. Nact definiše sledeće: „Plan iz stava 1 ovog člana može biti ažuriran prije isteka roka na koji je donijet prema potrebi, samo u dijelu smanjenja obuhvata proizvodnje ili djelimičnog gubitka proizvodne sposobnosti iz razloga koji se nijesu mogli predvidjeti.“ U ovom dijelu nema prostora za brisanje u dijelu „smanjenja obuhvata proizvodnje ili djelimičnog gubitka proizvodne sposobnosti“, imajući u vidu da je Plan proizvodnje jedna od uslova koji se cijene prilikom izdavanja dozvole. Treba imati u vidu i da povećanje obima proizvodnje može u značajnoj

obliku, naša kompanija bi se suočila sa ozbiljnim biznis barijerama, jer ne bi mogla proizvoditi ono što je predmet aktuelnih zahtjeva kupaca – poslovnih partnera. Naša sugestija je da se Član 7 stav 2 izmijeni na način koji će, po pitanju sadržaja plana proizvodnje, različito tretirati proizvođače za potrebe organa državne uprave i proizvođača za potrebe izvoza. Takođe sugestija da se predloženi period za donošenje plana proizvodnje NVO smanji na maksimalno tri (3) godine. b) Smatramo da je neophodno korigovati Član 7 stav 6, s obzirom da je nedopustivo ograničiti proizvodnju u okvirima plana proizvodnje, jer može doći do izmjena na globalnom tržištu, te potrebe za tehnološkim razvojem novih proizvoda koji su predmet interesovanja naših potencijalnih klijenata. Radi se o "živoj materiji" jer umnogome zavisi od potreba tržišta i zahtjeva kupaca. U praksi, ovako postavljeno rješenje znači da, u slučaju povećanja obuhvata proizvodnje NVO, zbog npr. proizvodnje novorazvijenih proizvoda, takva naša aktivnost smatraće se kršenjem izdate dozvole što je, bez sumnje, pravni i faktički nonsens. Biće nam onemogućeno bavljenje osnovnom privrednom djelatnošću. Naš prijedlog je da se stav 6 koriguje na sljedeći način "Plan iz stava 1 ovog člana može biti ažuriran prije isteka roka na koji je donijet prema potrebi i iz razloga koji se nijesu mogli predvidjeti"	mjeri uticati na upotrebu svih kapaciteta, a koji su neophodni u jednom proizvodnom procesu. Svakako, treba imati u vidu da će Stručna komisij cijeniti dodatni zahtjev u slučaju povećanog obima proizvodnje, prihvatiti one elemente koji se ne mijenjaju prilikom povećanja istog, ne dovodeći Proizvođača u dodatne troškove, a cijeniti samo one elemente koji bitno utiču na industrijsku bezbjednost prilikom povećanog obima proizvodnje.
Primjedba 3: SUGESTIJA – Precizirati Član 14 stav 1 tačka 11. Obrazloženje: Predloženi Član 14 stav 1 tačka 11 ukazuje na obavezu dostavljanja spiska NVO proizvedenih po prethodno izdatoj dozvoli, što bi trebalo da znači nakon isteka roka važenja dozvole za proizvodnju NVO definisanom u Članu 12 predloženog Zakona. Kada su u pitanju privredna društva koja se već bave proizvodnjom NVO, dozvole nijesu mogle biti izdate u prethodnom periodu, jer se radilo neregulisanoj oblasti proizvodnje unazad decenijama.	Primjedba nije prihvaćena. Država mora imati uvid u proizvedeno naoružanje i vojnu opremu na svojoj teritoriji, između ostalog, i u cilju ispunjavanja međunarodno preuzetih obaveza koje proizilaze po osnovu saradnje sa UN, EU, NATO i dr. međunarodnim institucijama.
Primjedba 4:	Primjedba nije prihvaćena.

PRIJEDLOG – Produženje dozvole. Obrazloženje: Nakon Člana 15, nužno je ubaciti novi član koji reguliše uslove za produženje dozvole za proizvodnju NVO. Uslovi za produženje dozvole bi trebalo značajno pojednostaviti u odnosu na uslove za izdavanje dozvole iz članova 14 i 15, što su norme primijenjene u srodnim i drugim zakonima u postupku izdavanja dozvola.	Po isteku dozvole za proizvodnju naoružanja i vojne opreme, privredni subjekt je u obavezi da postupa u skladu sa odredbama ovog zakona. Rad Stručne komisije biće definisan podzakonskim aktom (kako je propisano ovim Nactom zakona) pa će se prilikom izrade podzakonskog akta voditi računa o datom komentaru za odlučivanje po podnijetim zahtjevima za produženje dozvole.
Primjedba 5: PRIMJEDBA na Član 15 stav 6, prema kojem lica koja obavljaju poslove proizvodnje NVO moraju posjedovati potvrdu o završenom programu obrazovanja – rukovalac eksplozivnih materija. Obrazloženje: Kako se decenijama bavimo proizvodnjom NVO, zapošljavamo značajan broj stručnog kadra sa bogatim iskustvom (VII-1 stepen – mašinstvo, metalurgija, tehničke nauke, hemija), u praksi sprovodimo stručnu internu obuku zaposlenih na citiranim poslovima. Predlažemo da razmotrite mogućnost da se interna obuka u organizaciji proizvođača ili drugih sličan oblik organizacije obuke kod proizvođača, zakonom utvrdi adekvatnim uslovom za obavljanje pomenutih poslova u smislu Člana 15 stav 6 nacrta zakona.	Primjedba nije prihvaćena. Poslodavac je u obavezi da sve zaposlene osposobi za bezbjedan i zdrav rad. Osposobljavanje može da vrši samo pravno lice ili preduzetnik koje je dobili ovlaštenje za obavljanje tih poslova od strane Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, a na osnovu ispunjenosti uslova definisanih propisom. Kako trenutno ne postoji licencirani organizator obrazovanja koji bi vršio obuke iz oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme, u tom smislu je neophodno da zaposleni prođu obuke za privredne eksplozive koje organizuje privredno društvo lincencirano od strane Centra za stručno obrazove odraslih, a sve u cilju podizanja nivoa bezbjednosti i sačuvanja života i zdravlja ljudi koji rade na ovim poslovima. Pomenuto ne podrazumijeva da se na ovaj način ograničavaju interne obuke, već su svakako poželjne.

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja: Podgorica, 12.12.2025. godine

Naziv organizacione jedinice ministarstva koja je odgovorna za pripremu nacrta zakona, odnosno strategije:
Odjeljenja za izdavanje dozvola u oblasti kontrolisane robe

